

Ikt. sz.: KOB/75-2/2015.

KOB-20/2015. sz. ülés
(KOB-41/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Kulturális bizottságának**
2015. december 8-án, kedden, 12 óra 07 perckor
az Országgyűlés Irodaháza V. emelet 569. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirendi javaslat elfogadása</i>	5
<i>Aáry-Tamás Lajos oktatási jogok biztosának meghallgatása</i>	5
<i>Aáry-Tamás Lajos hozzászólása</i>	5
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	9
<i>Válaszok</i>	13
<i>Tájékoztató az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet tevékenységéről, működésének tapasztalatairól</i>	17
<i>Dr. Kaposi József hozzászólása</i>	17
<i>Válaszok</i>	26
<i>Egyebek</i>	28
<i>Az ülés berekesztése</i>	28

Napirendi javaslat

1. Aáry-Tamás Lajos oktatási jogok biztosának meghallgatása
2. Tájékoztató az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet tevékenységéről,
működésének tapasztalatairól
Előadó:
Kaposi József főigazgató
3. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dúró Dóra** (Jobbik), a bizottság elnöke

Dr. Hoffmann Rózsa (KDNP), a bizottság alelnöke

Kunhalmi Ágnes (MSZP), a bizottság alelnöke

Ikotity István (LMP), a bizottság alelnöke

Dunai Mónika (Fidesz)

Simon Róbert Balázs (Fidesz)

Törő Gábor (Fidesz)

Dr. Hiller István (MSZP)

Farkas Gergely (Jobbik)

Szabó Szabolcs (független)

Helyettesítési megbízást adott

Kucsák László (Fidesz) Simon Róbert Balázsnak (Fidesz)

Dr. Pószán László (Fidesz) dr. Hoffmann Rózsának (KDNP)

Demeter Zoltán (Fidesz) Törő Gábornak (Fidesz)

Halász János (Fidesz) Dunai Mónikának (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Takács Gabriella, a bizottság tanácsadója

Gyevtánné Zweig Zsuzsanna, a bizottság munkatársa

Meghívottak

Aáry-Tamás Lajos, az oktatási jogok biztosa

Dr. Kaposi József István, az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet főigazgatója

Jelenlévők

Dr. Szirmai Ágnes (Oktatási Jogok Biztosának Hivatala)

Pompor Zoltán (Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet)

Pálfi Erika (Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet)

Takács Géza József (Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet)

Ötvös Zoltán Ernő (Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet)

Kojanitz László (Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet)

Pölöskei Gáborné helyettes államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma)

Dr. Hafiek Andrea politikai tanácsadó (Emberi Erőforrások Minisztériuma)

Dr. Cseh László jogi szakreferens (Emberi Erőforrások Minisztériuma)

(Az ülés kezdetének időpontja: 12 óra 7 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirendi javaslat elfogadása

DÚRÓ DÓRA (Jobbik), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Köszöntöm önöket a Kulturális bizottság mai ülésén. Az ülést megnyitom. A jelenléti ív alapján megállapítom, hogy a bizottság határozatképes.

Az előzetes napirendi javaslatot a képviselők megkapták. Ehhez írásban senki nem terjesztett elő módosítást. Kérdezem, hogy szóban kíván-e valaki előterjeszteni módosítást a napirendhez. *(Nincs jelentkező.)* Nem látok jelzést.

Szavazunk. Ki az, aki támogatja a napirendi javaslatot az előzetesen kiküldött formában? *(Szavazás.)* Köszönöm. Volt-e nem szavazat, tartózkodás? *(Szavazás.)* Nem volt. A bizottság egyhangúlag támogatta a napirendet.

Aáry-Tamás Lajos oktatási jogok biztosának meghallgatása

Az 1. napirendi pontunk Aáry-Tamás Lajos oktatási jogok biztosának meghallgatása. Szeretettel köszöntöm a bizottság ülésén biztos urat. Megadom a szót, hogy az írásos beszámolót szóban is kiegészítse. Parancsoljon!

Aáry-Tamás Lajos hozzászólása

AÁRY-TAMÁS LAJOS, az oktatási jogok biztosa: Köszönöm szépen, elnök asszony. Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Külön köszönettel tartozom, hogy a 16. esztendő után is a Kulturális bizottság kíváncsi arra, hogy az oktatási jogok biztosa és munkatársai hogyan dolgoznak, milyen ügyekkel találkoznak, milyen következtetésekre jutottak. Hadd előlegezzem meg akár a mai kérdéseket és vitát is, hogy számomra mindig nagy élmény itt lenni önök között és beszélgetni azokról a kérdésekről, amelyek önöket is és bennünket is érdekelnek.

2014 néhány statisztikai adatát hadd osszam meg önökkel! Arányaiban és nagyságrendjében nem változott a hozzánk érkezett panaszok száma. Hosszú évek óta 1500-1600 panaszt kapunk évente. Ez így volt az elmúlt esztendőben is. Ha rögzíteni kell azt, hogy kik küldték a panaszokat, akkor a megoszlás a következő: 522 panaszt kaptunk szülőktől, 705 panaszt kaptunk tanulóktól, illetve hallgatóktól, tanároktól, intézményvezetőktől, egyetemi oktatóktól összevontan 162 panaszt kaptunk. Az oktatási szereplők közösségétől, diákönkormányzatoktól, hallgatói önkormányzatoktól, kisebbségi önkormányzatoktól vagy egyesületektől 92 panaszt kaptunk, a fenntartóktól 8-at, és van egy kategória, amit egyéb jelzővel illetünk, tőlük is 8-at. Látványos, ahogy az elmúlt időszakban eltolódik a levélben érkezett panaszok száma az elektronikusán érkezett panaszokhoz képest. A tavalyi évben 1109 panasz érkezett elektronikus úton, 307 levélben és 87 személyesen. Azokat szerepeltettük, amelyekben a beadványozó személyesen is előadta a panaszát. Nagyon gyakran lehetőséget biztosítunk arra, hogy bennünket megkeressenek személyesen, de értelemszerűen azt kérjük utána, hogy akár ott egy jegyzőkönyvben, akár ha később úgy döntenek, akkor írásban ismételjék ezt meg, hiszen innentől a vizsgálat majd írásban folytatódik.

A statisztikáról még annyit, hogy állásfoglalást, tájékoztatást 806 esetben adtunk az elmúlt időszakban, hatáskör hiányában utasítottunk el 411 ügyet. Ide tartozik az, amikor valaki még nem fordulhat hozzánk, hiszen nem merítette ki a jogorvoslatot, vagy már nem fordulhatott hozzánk, mert vagy eltelt egy esztendő, vagy például bírósághoz fordult. Jogalkotási javaslatunk volt 2, kezdeményezésünk 10, ajánlásunk pedig 2.

Mivel írásban a képviselők olvashatták a beszámolót, ezért értelemszerűen abból nem fogok idézni, a leírtakat kiegészíteném viszont néhány gondolattal. Az egyik, hogy minden évben beszélünk az iskolai agresszióról, az iskolában megjelenő erőszakról. A korábbi évekhez képest nagyságrendi változást nem tapasztaltunk, viszont a keretei megnöttek annak a jelenségnek, amivel korábban találkoztunk. Ami új elem, az az óvodai agresszió, illetve a tavalyi esztendő mutatta meg nekünk, hogy az egyetem világában is megjelenik egy különlegesen agresszív ügycsoport, a gólyatábori vizsgálatunkra gondolok.

Ami az elmúlt évekhez képest változás e jelenségen belül, az az, hogy míg az iskolában továbbra is előfordulnak azok az esetek, amelyekkel önök találkoztak, a sajtóból ismertek, megjelenik az internetes agresszió, a cyberbullying, a cybertérben előforduló agresszió. Ezt azért nem hívjuk iskolai erőszaknak, hiszen elképzelhető, hogy ennek a következményei vagy ennek néhány eleme az iskolában is tapasztalható, de ennek az elkövetési helye, ennek a jelenségnek a dinamikája nem kötődik szorosan az iskolához. Annyiban természetesen kihívást jelent a ma pedagógusai számára, hogy foglalkozniuk kell a jelenséggel, kezelniük kell a jelenséget, meg kell tudni róla minél többet ebben az esztendőben. A 2014-es és a '15-ös esztendőben több egyetemi kutatás indult el ezen a téren. Még vissza fogok térni az iskolai agresszióra, majd egy másik vonatkozásban az interneten előforduló agresszióra is.

Annyit engedjenek meg nekem elmondani a jelenséggel, az iskolai agresszióval kapcsolatban, hogy a korábbi európai uniós források átcsoportosításával sikerült némi előrelépést elérni, hogy a tanároknak segítséget tudjunk adni akkor, amikor az iskolai agresszió jelenségével találkoznak, és úgy érzik, hogy tehetetlenek. Létrejött az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet segítségével, gondozásában, szakmai felügyelete mellett és a mi hivatalunk együttműködésében egy olyan honlap, ahol több dolgot is sikerült összegyűjteni. Egyrészt három egyetem – az ELTE, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem és a Debreceni Egyetem – kutatóinak az együttműködésével elkezdtük feltérképezni a jó gyakorlatokat, elindultak közös kutatások, össze tudtuk szedni azokat az oktatókat, kutatókat és doktoranduszokat, akik ezzel a kérdéssel foglalkoznak, és úgy néz ki, hogy ezen együttműködés nyomán egyre több oktatási intézmény vezetője kaphat szakszerű segítséget akkor, amikor úgy érzi, hogy magára marad. A jó gyakorlatokon túl egy hatodikosok-hetedikeseket érintő kutatást is sikerült elindítani, ami abból a szempontból különleges, hogy az előző gondolathoz visszacsatol, nevezetesen hogy a ma hatodikosok-hetedikesek legnagyobb félelme az, hogy az internetes térben kiközösítik őket a társaik. Tehát nem attól félnek, hogy megverik őket, nem attól félnek, hogy a tanár bántja őket, nem attól félnek, hogy valamilyen atrocitás éri őket az iskolában, hanem az a legnagyobb félelmük, hogy a kiber térben hátrányt szenvednek, kiközösítik őket és nem vehetnek részt az interakciókban.

Nemzetközi együttműködések indulnak szakemberek segítségével. Hadd mondjam büszkén, hogy lengyel kutatók megkerestek bennünket, én meg az OFI kutatóihoz irányítottam őket. Egyrészt a visegrádi 4-ek közös vizsgálata indul az iskolai agresszió feltérképezéséről, másrészt az országainkban már sok a jó gyakorlat és a problémahalmaz, és ezek egy kupacba gyűjtése kezdődik. Ezenkívül a szakemberek segítségével egy finn programot, a KiVa nevű programot előkészítettük adaptációra. Elkészült ez a munka, már csak a politikán múlik, hogy egy sikeres finn modell magyarországi bevezetése megtörténhet-e. Azért említettem ezt, mert oktatási biztosként ennek a folyamatnak a kezdeményezője, katalizátora voltam. A szakmai munkát a szakemberek végezték el, a politikai döntést pedig a politikusoknak kell meghozniuk.

Van egy ügycsoport, amellyel nagyon sokat foglalkozunk – s azt gondolom, hogy a ma tanárainak, oktatáspolitikai vezetőinek ezzel a kérdéssel foglalkozniuk kell –, ez pedig a fogyatékossgal élő gyerekek helyzete. Már a megnövekedett óvodai panaszokkal kapcsolatban is megjelenik az, hogy sajátos nevelési igényű, fogyatékossgal élő gyerekek hogyan találnak maguknak óvodát. Ez gyakran okoz nehézséget. A két szféra, az önkormányzati és az állami szféra együttműködése e tekintetben nem mindig harmonikus, és ebben történetesen pont nem az állami intézmények azok, amelyeket noszogatni kell, hogy működjenek együtt vagy kérjenek segítséget, hanem az önkormányzatok maradnak magukra. Folyamatosan kapunk panaszokat, jelzéseket arról, hogy a cukorbeteg, epilepsziás, ritka betegségben szenvedő gyerekek hogyan kapcsolódhatnak be az óvodai nevelésbe vagy az iskolai oktatásba, és arról, hogy a halmozottan fogyatékos gyerekek számára a korábbi szociális ellátás hogyan alakul át oktatási ellátássá. Ez egy folyamat, ami ugyan már elindult, de jócskán látunk gondot az átállásnál. Azt gondolom, hogy ezekre a gyerekekre érdemes különleges figyelmet biztosítani, hiszen ezeknek a gyerekeknek a száma az egyébként csökkenő magyar gyerekek számán belül nő, és ők a mi kis magyar gyerekeink, akiket segíteni kell, hogy az oktatás-nevelés segítségével, annak a hasznait begyűjtve képesek legyenek méltó életet élni.

Ahogy említettem, megnövekedett az óvodai panaszok száma, és nem 2015-ről beszélek, amikor a hároméves óvodáztatás kötelezővé vált, hanem még 2014-ről. Ahogy szétvált az önkormányzati és az állami felügyeleti rendszer, a beiratkozás, a szobatisztaság, a körzetek kialakítása mind-mind olyan ügyé vált, ami panaszként jelenik meg a hivatalban. S ahogy említettem, megjelent az óvodai agresszió is. Aktuális kérdéseket nehéz felhozni egy 2014-es beszámolóban, de mai hír, hogy egy óvoda vezetője kötéllel kötözte össze egy gyerek kezét. Elismerte a tettét, de azt mondta, nincsenek eszközei arra, hogy a gyerekeket rendre nevelje, amikor azok rendetlenkednek. Azt gondolom, hogy ezzel a kérdéskörrel már egész másként kell foglalkozni, mint korábban, amikor csak elvétve talákoztunk hasonló esetekkel. Az agresszió jelensége ott van az óvodákban is. Egy dán kutatócsoporttal dolgozunk azért közösen, hogy megpróbáljuk feltérképezni, mi ennek az oka. Az biztos, hogy a kötelező óvodáztatás ezt a jelenséget fel fogja erősíteni, mert olyan gyerekek kerülnek óvodába, akiknek a szülei nem feltétlenül akarják, hogy a gyerek ott legyen, a hároméves gyerekek pedig nem fognak szépíteni, amikor az óvodában elmesélik, hogy édesapám hogyan gondolkodik az óvónőről vagy a dadusról.

A közoktatás területén az elmúlt jó néhány év, egy évtized ügyeihez képest kevés újdonság van. Az értékeléssel, a mulasztással, az öltözködéssel, a tárgyak bevitelével kapcsolatban kapunk ügyeket, és fegyelmi ügyeket tárgyalnak az intézmények. Ahol 2014-ben több panaszt kaptunk, az a kollégiumi ügyek területe.

Megkerestem a kollégiumok szakmai vezetőit, az érdekvédelmi szervezeteit, és azt kellett látnom, hogy egy kicsit a mostohagyermek a magyar oktatásnak a kollégium világa. Az átállás ráadásul pont attól, hogy ezek mindig bonyolult oktatási intézményrendszerekbe épültek be különböző szinten és különböző formában, ezért az ottani nevelőtanárok elszámolása, az, hogy az órákat hogyan kell teljesíteni, hogy mit jelent egy óra, egy tanóra a kollégiumban, az más, mint egy iskolában. Egy dologra hadd hívjam fel a figyelmüket, ebben az önök segítségét kérem, mert a politikusok tudnak ezért tenni. Volt egy díj, amit a kollégiumi tanárok kaptak, és ez valamiért megszűnt. Ez nem jogi kérdés, azt gondolom, nem a jogaik sérülnek azért, hogy ők nem kapnak díjat, de dicsérni őket szerintem mindig érdemes. Ezt érdemes megvizsgálni, hogy hogyan lehet. Inkább még egyet hozzunk létre, mint megszüntessük.

A felsőoktatás területén felvételi ügyekkel, érettségi, felvételi ügyekkel folyamatosan találkozunk. Az érettségi, felvételi rendszere folyamatosan változik. Különleges helyzet van Magyarországon, mert ácsoltunk egy kaput, és azt mondjuk, hogy mindenki csak ezen keresztül juthat a felsőoktatásba, és minden évben kiderül, hogy valaki beleüti a bokáját, a fejét beveri, és újraszabjuk egy kicsit a bejárati ajtót, valószínűleg ennek a munkának sosem lesz vége. Nemzetközi érettségivel kapcsolatos ügyeket kaptunk, külföldi diákok jönnek Magyarországra tanulni. Van, akinek sikerül, van, akinek a rendszerünk miatt kevésbé. Határon túli felvételi ügyekkel folyamatosan foglalkozunk. Visszatérő jelenség, hogy Romániában és Ukrajnában például az okleveleket később adják ki, mint az itteni jelentkezési határidő. Tudunk néha merevebbek lenni, mint ahogy ezt gondolnánk.

A fogyatékossgal élő hallgatók helyzete, azt látjuk, hogy változóban van. Tehát nagyon sok egyetemen elkezdtek nagyon komolyan odafigyelni, hogy a szolgáltatást valóban elérhetővé tegyék a fogyatékkal élő hallgatók számára. Örömmel jelentem a bizottság tagjainak, hogy sikerült elérni azt, hogy a korábbi zárolt pénzeket feloldotta a Miniszterelnökség, és ma már az egyetemek számára az eszközbeszerzés és a fogyatékos hallgatók számára megvásárolandó szoftverek és jogdíjak most már elkezdtek rendelkezésre állni. Nagyon örülök, hogy nyitottsággal találkoztunk a kormányzat részéről.

Végezetül csak néhány szóban, hiszen a sajtó sokat foglalkozott vele, a gólyatábori vizsgálat megmutatta, hogy az agresszió az egyetem világát is eléri. A vizsgálatunk nyomán tett jogalkotási javaslatunkat a miniszter úr elfogadta, a jogszabályba be is kerültek azok a módosítások, amelyeket kértünk. Az egyetem vezetői és a hallgatói önkormányzati vezetők a kezdeményezésünket elfogadták. A kollégáimmal, illetve a fiatal tehetséges kutatókkal, illetve szakkollégistákkal közösen kidolgoztunk egy olyan szakmai anyagot, hogy ha bárki az egyetemi agressziót kezelni szeretné, akkor európai, tengerentúli, kelet-európai mintákat talál. A hallgatók a flashmobbtól kezdve a plakátkampányig bármit kitalálhatnak annak érdekében, hogy egyértelműen jelezzék, az agresszió nemkívánatos jelenség az egyetemen, ez ellen tenni kívánnak, és hogy ennek a formáit meg tudják választani, ahhoz pedig szakmai segítséget kaptak.

Azt láttam szeptember elején, közepén, hogy a gólyatáborokra mindegyik felsőoktatási intézmény nagyon odafigyelt. Az összegzett tapasztalat - mert megkérdeztük az egyetemi vezetőket - az, hogy ezen odafigyelésnek köszönhetően talán a korábbi évekhez hasonló jelenséghez közeli helyzetek sem álltak elő a gólyatáborban. Volt néhány egyetem, ahol meg is szűnt a gólyatábor, az Eötvös Loránd Tudományegyetem állam- és jogtudományi kara például egyáltalán nem tartott ilyet. Orientációs napokat tartottak, oda engem elhívtak, és az egyetemi vezetők és a hallgatói vezetők azt mondták, hogy különleges tapasztalat, hogy a hallgatók és az oktatók sokkal közelebb kerültek egymáshoz. Ilyenre nem nagyon volt példa az elmúlt évtizedekben, illetve a fiatal oktatók és azok az egyetemi vezetők, akik beszálltak az orientációs napok szervezetébe, sokkal közelebbi, sokkal intenzívebb kommunikációs kapcsolatba kerültek, mint korábban voltak bármikor. Úgyhogy az előzetes tájékoztatásuk szerint valószínűleg jövőre is hasonlókat fognak tartani.

Ha zárszót lehet mondani nagyon röviden, én azt gondolom, hogy a 2014-es esztendőben és a 2015-ös esztendőben a korábbi változások, változtatások, átalakítások finomhangolása folyik. A korábbi hibákat igyekszik a fenntartó, az állam kiküszöbölni, néha meg újakat hoz létre. A 2015-ös esztendő egyik nagy változása az, hogy a szakképzés elkerül az Emberi Erőforrások Minisztériumától. Ennek a következményeit valószínűleg a következő évek fogják megmutatni. Én egyetlenegy dolgot sajnálok, hogy az oktatást is irányító tárcánál körülbelül 150 éves tapasztalat

gyűlt össze, míg az új tárcánál, ahova a szakképzés került, ilyen nincs. Tehát érdemes az együttműködést nagyon szorossá tenni azért, hogy segítségre lehessünk. A fogyatékossgal élő diákok esetén látszik ez nagyon jól, kiszerveződnek alóluk képzések, és amikor én írok a miniszter úrnak, akkor kiderül, hogy juj, erre nem gondoltunk. Valószínűleg érdemes a két tárcának a tapasztalatot átadni, mert nagyon sokan kerülhetnek a két szféra közötti üres, légüres térbe.

A célom pedig az a 2015 utáni időszakban, hogy egy hiányosságot megpróbáljunk pótolni, nevezetesen hogy az utóbbi években a diákok képzése nemcsak a jogait illetően, hanem hogy hogyan működtethetik a saját kis életüket az önkormányzaton belül, az iskolákon belül, ez a fajta képzés elmaradt. Alig vannak olyanok, akik ilyen képzést folytatnak, pedig azt látom, hogy ahol a korábbi években akár mi, akár a civilekkel együttműködésben ilyeneket csináltunk, nagyon komoly hozadéka volt. Ma Miskolcon, Kalocsán, például Hajdúnánáson, Kőszegen diák polgármesterek vannak, akik a polgármesterek munkáját politikai pártállástól függetlenül segíteni tudják. Ha sikerül a gyerekeket olyan helyzetbe hozni, hogy a saját életüket döntéseikkel befolyásolják és erre a vitákat lefolytassák, akkor az adott településnek is jó, az adott közösségnek is jó. Ebben én szeretnék szerepet vállalni. Köszönöm szépen, hogy meghallgatták a szóbeli tájékoztatót. Ha kérdésük van, akkor örömmel állok a rendelkezésükre.

ELNÖK: Köszönjük szépen a tájékoztatót. A képviselőknek van lehetőségük kérdéseket feltenni. *(Jelzésre:)* Ikotity alelnök úr már jelezte is hozzászólási szándékát. Parancsoljon!

Kérdések, hozzászólások

IKOTITY ISTVÁN (LMP), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen, elnök asszony. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Meghívottak, Vendégek! Tisztelt Biztos Úr! Először a pedagógusok leterheltségével kapcsolatban szeretnék kérdést feltenni önnek. Egy évvel ezelőtt volt egy meghallgatásunk. Akkor arról számolt be, egy nagyon bátor mondás volt, bár azt gondolom, aki pedagógusok közelében van, az nap mint nap hallja ezt, sajnos a parlament közelében ez ritkán elhangzó mondat, főleg a kormánypárt részéről, ezt a mondatot idézném: „A fáradtságnak és a kimerültségnek olyan jeleit látom a közoktatásban, amit mondom, júniusban megszokottnak tekinthetünk, most legalábbis meglepő, nem tudok magyarázatot adni a helyzetre”. Azóta eltelt egy év. Tud-e esetleg valamit erről mondani, lát-e erre most magyarázatot? Tapasztalja-e ezt a helyzetet a továbbiakban is, tehát jelenleg is él-e ez? Hogy látja a pedagógusok munkaterhelését? Ezzel kapcsolatban kap-e megkereséseket? Foglalkozik-e ezzel a témával? Ez az első kérdésem.

A második kérdésem a szeptemberben életbe lépett új menzarendszerre vonatkozik. Milyen tapasztalatai vannak ennek az önök részéről? Érkeznék-e megkeresések? Folyznak-e vizsgálatok, eljárások?

Végül a tankönyvekkel kapcsolatban érdeklődnék. Most ismét egy ilyen fordulóponthoz érünk, lévén, hogy most van az utolsó év, amikor még ezeket a tankönyveket használni lehet. Érkeznék-e panaszok? Nyilván a szűkített tankönyvlista csökkenti a pedagógus mozgásterét, minőségi problémák merülnek fel időnként, kevés a jó tankönyv - ezeket lehet hallani a tanároktól -, a fénymásológépek gyakran működnek régi, jó minőségű könyveket másolva.

S még egy kérdésem lenne. Gyakran emlegettük az elmúlt évben azt, hogy az 5-6 éves nagycsoportos óvodások körében egészen egyedi a helyzet, ugyanis az ez alatt lévő korban lehetséges felmentést kérni, igaz, egy kicsit megbonyolított

engedélyezésű eljárással, valamint az általános iskolában is lehet, viszont az óvoda utolsó évfolyamát mindenképpen el kell végezni, semmiféle kibúvó nem lehet ez alól. Érdeklődni szeretnék, hogy ezzel kapcsolatban érkezett-e panasz. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kunhalmi Ágnes alelnök asszony!

KUNHALMI ÁGNES (MSZP), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Én is szeretettel üdvözlöm biztos urat. Sokat beszélt az agresszióról, az iskolai erőszakról. Ez előtt két órával tartottunk egy albizottsági ülést, amelyen részt vett az Egyenlő Bánásmód Hatóságának az egyik osztályvezetője, és azon az ülésen is nagyon sokat beszéltünk erről. Általános jelenség az agresszió a magyar társadalomban. Egy friss kutatás szerint – illetve nem is olyan friss, 2014-es – még a menekültkérdés megjelenése előtt mérték a magyar társadalom agresszivitását és annak megnyilvánuló formáit. Hát elképesztő, hogy milyen adatok jöttek ki. Nem terhelném ezzel önöket, de a legrosszabb álmaimban sem gondoltam volna, hogy a magyar társadalom ennyire frusztrált, és ilyen mélyen... de mindegy, nem mondok semmilyen jelzőt. Az viszont tény, és ez érint bennünket, hogy a gyerekek, főleg a kisgyerekek a saját életükön, a saját személyiségükön keresztül beviszik az osztályterembe mindazt, ami a társadalomban és otthon éri őket. Minden deviancia, a munkanélküliség, a családi állapot, a szegénység rohamos terjedése, valamint – ahogy azt ön nagyon jól megfogalmazta – a kötelező óvodáztatás, ami persze egy nagyon kívánatos dolog, és politikai nézettől függetlenül mindannyian támogattuk, fel fogja erősíteni azokat a jelenségeket, amelyek egyébként már ma is megvannak az iskolákban, és a pedagógusok nehezen tudnak vele mit kezdeni. Arról kérdezném a véleményét, hogy mennyiben látja ezt a pedagógusok tehetetlenségének, a jó gyakorlatok hiányának, és mennyiben látja rendszerproblémának, hiszen egy szabadabb, demokratikusabb, párbeszédképesebb iskolarendszerben a konfliktusok kezelése, a pedagógusok együttműködése talán könnyebb lenne.

A második kérdésem: amikor a pedagógus-önértékelési csoportokon keresztül a pedagógusoknak egymásról kell egyfajta jelentést írni, amikor egy központosított rendszerben mindenki figyel mindenkit – nagyon sarkosan és leegyszerűsítve fogalmazok, hogy spóroljak az idővel –, akkor bizony nem nagyon szeretik feltárni a pedagógusok, hogy egy-egy esettel kapcsolatban nem tudnak megoldást adni. Szégyellik, és ez akár az ő kompetenciájuk csökkenéséhez vezethet a társaikkal szemben. S amikor kenyérharc van, és ön is tudja, hogy mi folyik a tantestületekben – szerintem nem kell itt politikailag korrekten egymás mellett szépen elbeszélünk –, akkor ezek valós és húsbavágó problémái a magyar iskolarendszernek, a magyar közoktatásnak. Budapesten is számtalan ilyen problémával keresnek meg óvónők és pedagógusok, még a gimnáziumokból is. Vidéken pedig, ahol zártabb a rendszer, még inkább kezelhetetlen ez a helyzet. És ez nagyon súlyos jogokat érint, az emberi méltóság jogát, az egyenlő bánásmódhoz való jogot, és még sorolhatnám, hogy a tudáshoz való hozzáférésről már ne is beszéljünk, ami a fő területünk. Ezekről kérdezem a véleményét. Örömmel hallom, hogy a finn modell érdekli önt és a hivatala ezt szorgalmazza, de sajnós azt látom, hogy itt inkább politikai gátak vannak, semmint szakmaiak. Az viszont tény, hogy egy sokkal demokratikusabb rendszerben, egy demokratikus iskolarendszerben a társadalom szociális problémáit – amelyek betüremkednek, beszűrődnek az iskola falai közé is – könnyebben lehetne kezelni.

Azt is szeretném megkérdezni, mi a véleménye arról, hogy a tanárok decemberben több hetes csúszással sem kaptak még fizetést. Itt vagyunk karácsony előtt, és mi, politikusok igazából nem tudjuk, hogy mi történik, mert egymásnak ellentmondó hírek érkeznek a kormányzat és a Kincstár részéről. Sokan állítják, hogy

az év végére elfogyott a pénz – én ezt nem tudom –, a Kincstár azt állítja, hogy mindent elutalt, van, aki azt mondja, hogy pénz van, csak technikai problémák merültek fel, ugyanakkor meg azt látom, hogy a vis maior alapból most hirtelen gyorslejárátú kötvényeket is kibocsátottak, amire utoljára egy évvel ezelőtt volt példa. Egy kormány akkor szokta ezeket kibocsátani, ha anyagilag nagy bajban van. Nem azt kérdezem, hogy hol van a pénz, ezt ön is tudja, de a pedagógusoknak is vannak jogaik, és a számlákat meg az albérleti díjat karácsony előtt is mindenkinek be kell fizetnie. A rendszerváltás óta már volt olyan, hogy bérjellegű juttatás nem lett időben kifizetve, de hogy a közalkalmazottak bére ne lett volna kifizetve, olyan még nem volt. Erről kérdezem az ön véleményét.

Ikotity alelnöktársam is megkérdezte, hogy a menzarendszerrel vagy a tankönyvproblémákkal kapcsolatban kapnak-e megkereséseket. Mi kapunk ilyeneket, de a területért mégiscsak ön az illetékes felelős, és ezek a megkeresések nyilvánvalóan önhöz is eljutnak. Milyen jellegűek ezek?

S még egy dolgot ideemelnék, a mindennapos testnevelés kérdését. Én alapvetően sportszerető szocialista vagyok, de ahogy ezt megvalósították, az nagy problémát okoz az iskoláknak. Kap-e ilyen jellegű megkereséseket?

Aztán itt van a kimerültség, a technikai eszközök hiánya, a számítógéphiány, miközben portfóliót kell a pedagógusoknak feltölteni, és nem mindenkinek van saját gépe. Olyan napi problémákkal keresnek meg, olyan banális problémákkal kapcsolatban kapunk leveleket – s nemcsak én, hanem minden politikustársam –, hogy az valami hihetetlen. Azt hiszem, hogy a magyar iskolarendszer 25 évvel a rendszerváltás után ennél többre lenne képes, és korábban soha nem is voltak ilyen jellegű problémák.

A véleményem is elmondtam a kérdésekbe bújtatva. Köszönöm, hogy meghallgatott és válaszol a kérdésekre.

ELNÖK: Hoffmann Rózsa alelnök asszony!

DR. HOFFMANN RÓZSA (KDNP), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Ha nem ismerném általában a helyzetet, akkor az előttem szóló képviselő asszony felszólalását hallgatva olyan képzetem támadna, hogy egy frusztrált, acsarkodó, egymás torkának eső Magyarországon élünk, s ilyen iskoláink és óvodáink vannak. Biztos úr beszámolója azzal kezdődött, hogy a hozzá eljutott panaszok száma a tavalyihoz képest lényegesen nem változott, most is 1500-1600 körül volt. Ha jól számolok, ez a teljes magyar óvodai, iskolai és egyetemi polgárok számának még az egy ezrelékét sem éri el. Ez egészen más képet mutat, mint amit az előttem szóló felvázolt. Arról már nem is beszélve, hogy most a 2014. évi tevékenység beszámolóját halljuk, amikor még nem volt új menza és nem volt decemberben elmaradt fizetés. Bár ez utóbbira nem az én tisztem válaszolni, de nem tudom megállni, hogy ne mondjam el, tegnap egy interjú kapcsán rákérdeztem, hogy mi a helyzet a fizetésekkel, és megerősítették azt, hogy alapbérfizetés nem maradt el, hanem a túlóra és az egyéb juttatások kifizetésével vannak késésben, mint ahogy mindig is voltak. Tudni kell, hogy a túlóra elszámolásának az a mechanizmusa, hogy általában két hónappal később kapják meg. Tehát képviselő asszonynak ez a megállapítása sem fedi pontosan a valóságot.

De visszatérve az eredeti témára, az oktatási jogok biztosának beszámolójára: szeretném megkérdezni, hogy az évi 1500 panaszbejelentés egy több mint tízéves perspektívára visszatekintve – hiszen a hivatal már több mint tíz éve működik – növekvő, csökkenő vagy állandó tendenciát mutat-e. Másrészt van-e arra vonatkozó adatuk, hogy ez nemzetközi mércével mérve milyen. Az emberi természetet, az

évezredek óta meglévő, az emberben bujkáló agresszivitásra való hajlamot – ami különösen a gyenge önkontrollal rendelkező gyerekek esetében mindig is iskolai-óvodai verekedésekben nyilvánult meg – tekintve az én személyes meglátásom az, hogy az egy ezreléket sem elérő panaszok száma egy tudomásul veendő adat, ami persze nem jelenti azt, hogy a jövőben ne kellene mindent megtenni annak érdekében, hogy a jogsértések és az iskolai agressziók száma csökkenjen, de azért azt a naivitást ne engedjük meg magunknak, képviselőként sem és gondolkodó emberként sem, hogy majd valaha is olyan világban élhetünk, ahol két óvodás gyerek nem kezd el verekedni. A nagy számok törvénye alapján ez majd felemelkedik az egyről néhánnyra. Úgyhogy én a magam szempontjából ezt a helyzetet egyáltalán nem tartom elkeserítőnek, hanem az emberi természetből fakadónak.

Utolsó megjegyzésem: mióta ez a hivatal létrejött, olyan 2000 környékén jött létre az oktatási jogok biztosa, tehát most már másfél évtizedes múlttra tekint vissza, megszokhattuk, hogy biztos úr mindig nagyon alaposan, nagyon lelkiismeretesen, a moderációra törekedve és nem a konfliktusok élezésére törekedve oldja meg a helyzeteket, ezt az alkalmat is megragadom, hogy ezért köszönetemet és elismerésemet fejezzem ki.

ELNÖK: Hiller István, tessék!

DR. HILLER ISTVÁN (MSZP): A napirendi ponthoz kívánok hozzászólni. Biztos úr, szerintem az ön és a munkatársai, az egész hivatal, amit csinálnak és ahogy csinálják, az rendben van, tekintélyük van, a hivatalnak is és önnek is a magyar közéletben. Sok sikert és jó idegrendszert a további munkához!

ELNÖK: Szabó Szabolcs, tessék!

SZABÓ SZABOLCS (független): Köszönöm szépen a szót. Voltaképpen az előre felírt kérdéseimre válaszolt biztos úr a szóbeli kiegészítésében, inkább egy olyan dologra kérdeznék rá, ami akkor ütött szöveget a fejembe, amikor tartotta ezt a kiegészítő előadást. Azt mondta, hogy a szakképzés átalakítása kapcsán egyesek kicsit légiüres térbe kerültek, és ezt valahogy kezelni kellene. Nekem többen panaszokdtak arról - nem tudom, hogy erre gondolt-e a biztos úr, ezért kérdezem vissza - a saját választókerületemben, hogy például a szakképzésből 16 éves korban egyre többen kipotyognak a lecsökkent tanköteles korhatár miatt, és ott kialakul egy pár éves periódus, mert a felnőttképzésbe nyilván csak 18 éves korától tud beavatkozni. Nem tudom erre gondolt-e, de én mindenesetre erre kérdeznék rá, hogy ezzel kapcsolatban született-e állásfoglalás - nem feltétlenül 2014-ben, de az elmúlt években kifejezetten a tanköteles korhatárral kapcsolatban -, ilyenfajta jogalkotási tanács, mint ami mondjuk a gólyatábori vizsgálat kapcsán született. Ezt vizsgálta-e, és volt-e ennek valamiféle következménye, hogy egyeztettek ez ügyben a minisztériummal? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Más képviselői hozzászólási szándék van-e? *(Nincs jelentkező.)* Nem látok jelzést.

Én röviden egy témában szólnék hozzá, illetve a nulladik lenne az, hogy én is megköszönöm biztos úrnak a beszámolóját, azt rendkívül alaposnak, részletesnek és informatívnak tartom, a szokásos színvonalat hozta idén is, illetve a tavalyi évben, úgyhogy azt nagyon szépen köszönöm.

Az iskolai agresszió az, amivel kapcsolatban szeretném a véleményét kérni. Az ön által is említett kutatócsoport több tagját is felkerestem és beszélgettem velük

arról, hogy mit tudna tenni a politika, illetve mi az, amivel elő tudnák segíteni ennek a jelenségnek a visszaszorítását, ami bár valamennyire mondhatjuk azt, hogy az emberi természetből fakad, de a társadalomból és a családból is fakad.

Amikor a kutatócsoport tagjaival beszélgettem, akkor az iskolai agresszió eredetére helyeztük a fő hangsúlyt, hogy mennyiben felelős a család, illetve mennyiben tud a politika esetleg a családba beavatkozni, illetve a politika csak közvetetten, nyilván a szociális rendszer intézményei, az oktatási rendszer intézményei, de itt nagyon sok olyan jogi kérdésbe is beleütközik az ember, ami olyan alapvető kérdéseket vet fel, amire valamilyen választ kellene adni. Ezzel kapcsolatban szeretném az ön véleményét kérni, hogy azok a viselkedésminták, amiket a családban látnak a gyerekek, és ezekből alakulnak ki aztán az agresszív cselekedetek is a részükről, ezt hogyan tudná kezelni az állam, az állami intézményrendszer.

Más képviselői hozzászólási szándék van-e? *(Nincs jelentkező.)* Ha nincs, akkor megadom a szót Aáry-Tamás Lajos biztos úrnak a válaszokra. Parancsoljon!

Válaszok

AÁRY-TAMÁS LAJOS, az oktatási jogok biztosa: Nagyon szépen köszönöm a kérdéseket. Köszönöm Ikotity képviselő úrnak, hogy bátor mondásnak tartotta. Tizenhatodik éve végzem ezt a munkát. Nem azért vagyok bátor, mert ez a célo, hanem mert ebből a pozícióból megengedhetem magamnak, hogy azokról a dolgokról beszéljek, amelyek hozzám kerültek. A fáradtság, a kimerülés, az ebből adódó konfliktusok egyébként természetesen ma is élnek. Amikor a kollégáimmal készültünk a beszélgetésre, akkor elővettem a tavalyi jegyzőkönyvet, és furcsa lett volna, ha ugyanarról a dolgról beszélek, ezért említettem azt, hogy változás ezen a területen nem állt be. A kérdésére a konkrét válasz az, hogy ez a fajta fáradtság, ez a fajta kimerültség, ez a fajta ingerültség, ami az oktatási intézményekben tapasztalható, valós, megjelenik nálunk. Kétségtelenül nemcsak 1500 ügyet kapok. A telefonokat nem tudjuk megszámolni egészen pontosan. Én magam 35-40 ezer kilométert vezetek Magyarországon, ami nem egy nagyon nagy ország, és ez azt jelenti, hogy nagyon sok helyen ott vagyok, nagyon sok impulzus ér bennünket, gyerekekkel, szülőkkel, tanárokkal, egyetemi szférából érkező oktatókkal, kutatókkal, kutatásokról, a társadalom nagyon sokféle szenzorai és az innen érkező jelek elérkeznek hozzánk.

A kérdés az, hogy tudok-e magyarázatot adni. Megkísérlem, bár ezek kétségtelenül nem kizárólag jogi magyarázatok. Az egyik az, hogy az elmúlt időszakban éppen az előbb említett testnevelés óra, hit és erkölcstan óra vagy egyéb órák miatt megnövekedett az az idő, amit az oktatás szereplői egymás társaságában töltenek. Az oktatás egy olyan rendszer, amiben az oktatás intézményeiben sok ember tölt el nagyon sok időt egymás társaságában. Azt gondolom, a kutatók, a társadalomlélektannal foglalkozók ebben biztosan nálam sokkal pontosabbak lehetnek, de az együtt eltöltött idő növeli az agressziót is vagy annak előfordulási valószínűségét is. Érdemes a tapasztalatokat vizsgálni, hogy vajon a megnövekedett idő hogyan hat arra, ami benn, az iskolában történik. Az idegességet, a feszültséget minden oldalról érzem, látom, tudom. A tanárok feszültségét nemcsak a fizetés kapcsán, hanem akár csak a portfólió vagy az adminisztratív terhek kapcsán természetesen tapasztalom, és ez a feszültség ráirányul a gyerekre, aki hazaviszi az anyjához, aki ettől ideges lesz és rálöcsöli a tanárra, tehát ez egy olyan kör, ami belül mozog egy intézményrendszeren belül, és érdemes ezt vizsgálni. Arra tudom buzdítani az egyetemi kutatókat, a háttérintézmények kutatóit, hogy ezt nézzék meg pontosabban. Én csak rajta tartom az ujjam ezen a pulzuson, de én nem tudom a

diagnózist pontosan felállítani. Kicsit közelebb jutottam a tavalyi meglátáshoz, ahhoz, amit látok, de nem nekem kell ezt nagy valószínűséggel megmagyarázni.

A tanárok munkaterhelése ugyanehhez a kérdéskörhöz kapcsolódik. Természetesen nagyon sok jelzés érkezik hozzánk a tanároktól. Azt tudniuk kell, hogy oktatási biztosként én kizárólag az oktatási jogok védelmét látom el, a munkajog védelmét nem. Amikor a tanárok mint munkavállalók szerepelnek egy konfliktusban, legyen szó fizetésről, alkalmazásról, elbocsátásról, az intézmény vezetője és a beosztott tanár közötti munkajogi vitáról van szó, akkor én nem tudom ezt az ügyet kivizsgálni. A jelzések attól függetlenül természetesen érkeznek hozzánk. Hogy mit tudok ebben az esetben tenni, egyrészt talán a szakszervezeti vezetők tudják mondani, én azt mondom, hogy keressék meg a szakszervezeteket. Az érdekvédőket bombázzák a javaslataikkal, és tegyék a szakszervezeteket erősebbé, ha akarják, de ez rajtuk múlik, én nem vagyok tanár. Ez az egyik.

A másik dolog, hogy valószínűleg minden iskolában meg lehet találni azt a kört, amiben nem az az érdekes, hogy ki a miniszterelnök, ki a kormánypárt, vagy ki az ellenzék, meg lehet nézni, hogy vajon azt az életet, amit ott élnek egyre hosszabb időben és sokan egymás társaságában, hogy lehet megszervezni úgy, hogy az jó legyen. Vajon ha egy papírra felírnák az érintettek, hogy mi az a három dolog, ami zavar engem az iskolában, majd mindenki megfordítja, tanár, diák, szülő ezt a papírt, és ráírja csak három pontban, hogy mit kéne tennünk azért, hogy ez megváltozzon, és legyünk pozitívak, hogy mi az, ami zavar az iskolában, fel lehetne írni három pontban, mi az, amit szeretek ebben az iskolában, akkor kiderülne, hogy az érintettek pontosan tudják, hogy mi az, amit szeretnek, mi az, ami zavarja őket, és a papír hátoldalán ott lenne a megoldás is. Azt javaslom az érintetteknek, hogy keressék meg mindazt, ami a külső peremfeltételeken belül van, ezt kezdjék el keresni és a megoldásokat közösen megtalálni, mert az általam kezdeményezett eljárásokban ez sikeres volt.

A menzarendszer átalakításával kapcsolatosan természetesen kapunk jelzéseket, de most egy különleges helyzet van. Azt gondolom, megérdemel annyit az új időszak, hogy folyamatosan vizsgáljuk, vajon hogyan teljesít ez a rendszer. A menza klasszikusan az a nagy alrendszer, ahol nagyon nehéz mindenkinek az ízlését belőni. Olyan tárgyú a vita, ahol orvosi, dietétikai, fejlődésbeli és valószínűleg lelki kérdések hadakoznak a jogi megközelítéssel. Folyamatosnak kell lennie az erről szóló diskurzusnak. Sokkal többet beszélünk ma egészséges táplálkozásról, egyáltalán a táplálkozásról, a gyermekétkeztetésről, mint a korábbi időszakban bármikor. A hozzám érkezett jelzések alapján a vita most nem jogi mederben folyik, hanem másutt.

A tankönyvekkel kapcsolatban érkeznek-e hozzám panaszok? Igen, érkeznek hozzám panaszok. Ezek száma nem túl nagy. A korábbi évekkel ellentétben most legalább megkapták a tankönyveket, az ezzel kapcsolatos panaszok száma tehát csökkenő tendenciát mutat. Azt gondolom, hogy ebben a kérdéskörben érdemes lenne őszintén beszélni, például a gyerekek bevonásával. Én nagyon örülnék, ha a gyerekeket meg lehetne kérdezni arról, mit szólnátok ahhoz, ha úgy gondolnánk, hogy a tudás a tiéd, a tankönyv az öcsédé. Ne vágjunk ki fát azért, hogy tankönyvet gyártsunk. A gyerekek véleményezhetnék a tankönyveket, mert csuda dolgokra képesek, és ők nem feltétlenül felnőttelenségek. A diskurzusból igazából ez a dimenzió hiányzik. Ráadásul különleges szegmenshez jut el a tankönyvügy. Chicagóban élő magyarok mondják azt, hogy volt egy három részből álló tankönyv, és amikor vasárnap több száz mérföldet autózva vitték a gyerekeiket, ők abból tanultak. Az első évet levitték az egyes tankönyvvel, de a kettést nem tudták megrendelni, mert már nem volt ilyen típusú tankönyv. S olyan messze van Chicago, hogy eszünkbe se jut, annak a hatása, hogy amiről itt, Budapesten döntünk, odáig gyűrűzik.

Kunhalmi Ágnes azt kérdezte, hogy az iskolai agresszió mennyire a tanárok tehetetlensége és mennyire a jó gyakorlatok hiánya. Nagyon nehéz erre arányt mondani, de amikor a tanárok tehetetlennek érzik magukat, akkor igazat kell nekik adni. Meg kell érteni ezt az érzést. Nem arról van szó, hogy nem ismerik a jogot, nem arról van szó, hogy ők rossz tanárok lennének, hanem arról, hogy az iskolai agresszió a pedagógia peremvidékén lévő jelenség, azt csak pedagógiai eszközökkel nem lehet megoldani. A jó gyakorlatok száma kevés, de ami igazán nincs meg és amiben segítséget kaphatnak a tanárok, az az, hogy tudnak a családsegítőkkal, az iskolapszichológusokkal, a gyermekvédelmissekkel, a rendőrökkel, a bírókkal, az ügyészekkel, a börtönparancsnokokkal, a civilekkel, az egyházakkal, a kortárs csoportszervezetekkel együttműködni azért, hogy ezt a jelenséget kezelni lehessen. Csak annyit a jelenségről, hogy ez egy kicsit olyan, mint a gyermekszegénység vagy a drog kérdésre. Én nem tudom, melyik az az állapot, amikor azt mondhatjuk, hogy ez megfelelő százalék. Szerintem sose mondhatjuk ezt, mindig küzdeni kell ellene, de csak pedagógiai eszközökkel ez biztosan nem lehetséges. Ha egyedül a tanárookra lőcsöljük ezt a feladatot, akkor ők veszíteni fognak, képtelenek lesznek ezzel megbirkózni. Talán ez az a jelenség, ahol sikerül elérni, hogy az iskola világa nyisson, engedjék meg, hogy kutatók, szakemberek, az állam által működtetett rendszerek képviselői legyenek az iskola segítségére, és ezt az üzenetet akár a politikának is el kell küldeni. Nem a tanárokat bántjuk, nem tőlük várunk mindenre választ, és segítséget fogunk adni azért, hogy ők boldoguljanak.

Jelentést kell írni a tanároknak. Nem akarom ezt elbagatellizálni azzal, hogy azt mondom, ez is egy munkajogi kérdés. Azt gondolom, talán érdemes lenne a tanárokat úgy megszólítani, hogy mi lenne, ha közösen gondolkodnánk az oktatásról. Azzal nincs baj, hogy megszólítjuk a tanárokat, a baj azzal van, hogy csak szakmai kérdések mentén. A tanárok akkor járnának jól, ha mindenkit megszólítanánk azzal – a múltkor erről is beszéltünk –, hogy miért oktatunk, mi a célunk ezzel a rendszerrel, mit várunk el a tanártól, hogy mit tegyen, miért, mennyiért, hány intézményben és milyen portfólióval. Valószínűleg hiányzik egy archimédeszi pontunk, ahonnan egy kicsit kizökkentjük az eddigi diskurzusainkat, ahol megpróbáljuk a miéltre megadni a választ. Hogy képzeljük el Magyarországot ötven év múlva? Hogyan próbáljuk berúgni a gazdaság motorját? Mert az egy dolog, hogy a mai emberek mit képzelnek róla, de aki ma nyolcadikos – akitől azt várjuk, hogy tizenöt év múlva a GDP-hez jelentősen járuljon hozzá –, az mit kap ma a fejébe. Ez egy nagyon izgalmas és értelmes vita, és azt gondolom, hogy a portfólió ehhez egy eszköz, a fizetés egy másik eszköz, az előmenetel, az adminisztratív teher és az összes többi pedig mind ennek az eszköze kell legyen. A célokat megelőzték az eszközök, és ez kétségtelenül frusztráló tud lenni és konfliktusokat tud okozni.

Ugyanez a helyzet a fizetésekkel is. Én erről ennél többet nem tudok mondani, a szakszervezeteknek viszont sok sikert kívánok ahhoz, hogy ebben erősek legyenek.

Mindennapi testnevelés. Azt gondolom, hogy nem a mindennapi testnevelés az érdekes, mert azzal talán senki nem vitatkozik, hogy erre szükség van. De ezzel megint csak növekszik az az idő, amit az iskolában kell tölteni, és ha nincsenek meg ehhez a feltételek, akkor egy csomó ember rosszul érzi magát. Tehát nem a mindennapi testneveléssel van a baj, de meg kell nézni, ez biztosan csak az iskolában, biztosan csak ebben a formában, biztosan csak a megszokott tradicionális megközelítéseink szerint lehetséges-e. Vajon hol vannak kibúvók, és lehet-e felmentéseket adni a merevebb elgondolásainkból? Ennek a finomhangolása folyamatban van, de nem feltétlenül vesszük észre, hogy csapdahelyzetbe kerül a politika. Engedjenek meg nekem egy megjegyzést, nem minősítve a vitát: azt látom, hogy a gyermekétkeztetés és a gyermekéhezés kapcsán egy különleges versenyfutás

folyik ma a politikai térben: kinek adunk enni, mennyit adunk enni, de az nem elég, de még többnek kellene, jó, akkor még pár milliárd, és nem vesszük észre, hogy igazából az államot duzzasztjuk fel. Ma olyan gyerek is kap enni, aki egy-két évvel ezelőtt még a nagymamánál ebédelt, mert biciklivel elment hozzá. Ma meg azt mondjuk neki, hogy bent kell maradnod az iskolában, ahol természetesen kapsz enni, és elfelejtjük, hogy mi az alapkérdés: mit is akarunk csinálni, milyen mértékben, mennyibe kerüljön mindez, ki tud hozzásegíteni a rendszerhez? Mintha ezt egy kicsit kívül hagytuk volna a gondolkodásmódunkon.

Hoffmann Rózsa hozzászólását köszönöm, de azért el kell mondani, hogy az egy ezrelék hamis, mert az elmúlt tizenöt évben 20 ezer panaszt kezeltem. Nekem ma már nehéz újat mondani az oktatás rendszerében. Ráadásul ez kétségtelenül a jéghegy csúcsa. Olyan jelenségeket látunk, amelyekben nem kell mindenkinek megszólalnia, hiszen a kutatások éppen azt szolgálják, hogy le lehessen menni. Az adatokról: az Egyenlő Bánásmód Hatóságához képest sokkal több panaszt kezelünk, az alapjogi biztoshoz képest kevesebbet. Nagyon nehéz összehasonlítani az adatokat. Az Egyenlő Bánásmód Hatóságának évi 150 millió forintja van, nekünk 20 millió, az alapjogi biztosnak 5 ezer ügye, 150 embere és másfél milliárd forintja van, nekünk meg 1500 ügyünk, 6 emberünk és 20 millió forintunk. Tehát nagyon nehéz ezeket az adatokat összehasonlítani. Azt azonban hadd mondjam el büszkén, hogy a nemzetközi összehasonlítást tekintve az oktatási ombudsman intézménye egy hungarikum, ilyen a világon sehol másutt nincs. Sokan keresik is az együttműködést velünk, mert a tapasztalataink izgalmasak számukra. S ami a nemzetközi összehasonlítást tekintve és az önök értékítélete szempontjából fontos, az az, hogy a nem kötelező érvényű ajánlásaink 98 százalékát elfogadják az érintettek. Mondom annak ellenére, hogy nem kell végrehajtaniuk vagy nincs szankciója, nem hajtják végre, az ombudsman típusú intézményeknek ez a mutatója, és ebben a nemzetközi összehasonlításban egészen jól állunk.

Hiller István úrnak köszönöm szépen a hozzászólását, jólesik.

Szabó Szabolcs kérdésére, a tankötelezettségi korhatárra vonatkozóan nagyon nehéz, nem úgy kapunk panaszt a szülőktől, hogy tisztelt biztos úr, ez az átalakított rendszer, amiben lejjebb került a tankötelezettség, ez a gyereket hátrányosan érinti, de látjuk az ügyekből, hogy ez hogyan függ ezzel össze. Valóban kiesnek a rendszerből, de én nem erre gondoltam, hanem amikor a nagyobb közoktatás rendszeréből a szakképzést elviszik az oktatásirányítás korábbi helyéről, akkor ez a mozgás létrehoz egy légtüres teret és például a fogyatékossgal élő gyerekek, akik korábban ott voltak a rendszerben, mivel átalakították a képzéseket, szinte egyik napról a másikra, ezért egy fogyatékossgal élő gyereknek nagyon nehéz azt mondani. Ez egy abszurd történet, de valós: egy kislány olyan szakiskolában volt, ahol ő textil szakon volt. Ezt a textil szakot megszüntették, mert másutt rendezték el vonalzóval, és ami fennmaradt neki, az az, hogy táncművész legyen, de ő mozgáskorlátozott. Nagyon nehéz azt mondani, hogy jó, ha nem ebben az osztályban, majd abban az osztályban. De mondom, azért, mert ilyen 150 éves tapasztalat hiányzik ebből a rendszerből, kicsit ettől félek, és erre gondoltam.

A tankötelezettségre vagy a lemorzsolódásra vonatkozóan, ami a kérdésre vonatkozott, azt gondolom, hogy Magyarországot számon fogják kérni. Az Európa 2020-as vállalásunk egyértelmű, világos, arra mondanunk kell valamit. Kétségtelenül jogászként ez egy ügyes trükk, hogy azt mondjuk, hogy 18 helyett 16 év, akkor máris baromi nagyot javítottunk a statisztikai helyzetünkön, de valószínűleg ez nem lesz elegendő. Tehát nekünk a lemorzsolódás megakadályozása egy cél, ezért tenni kell, be kell számolni majd róla a ciklus végén, és hozzátartozik egyébként, hogy a lemorzsolódást a fogyatékkal élők esetében is meg kell akadályozni, és az etnikai

kisebbségekhez tartozók esetében is meg kell akadályozni. Itt van egy különleges EU-s kontroll, de én azt gondolom, hogy nem érdemes ezt megvárni, érdemes tenni érte.

Elnök asszony kérdésére, Dúró Dóra kérdésére, hogy az iskolai agresszió esetében mit tehet a politika, meddig mehet el, hogy a családi minták követése ellen tegyen, vagy ez ne gyűrűzzön be az iskolákba, és ne legyen belőle iskolai agresszió, én nem tudok mást kínálni, mint amit az elmúlt időszakban láttam az iskolai agresszióval kapcsolatban. Egyetértek azzal, hogy gyakran a családban van a probléma gyökere. A gyereket bántják, olyan a viszonyrendszer, hogy ezt a mintát hozza magával, és így tartja helyesnek a konfliktuskezelést, de akkor meg kell nézni, hogy ki az, aki a családhoz közel fér, ki az, aki hathat a családra, és itt valószínűleg többen vannak, mint amit elsőre gondolunk, nemcsak állami intézmény, mint a gyermekjólét rendszere vagy a családmegsegítés rendszere, hanem az egyházak, a civilek. A civilek olyan helyre mehetnek a szülő után, ahova egy tanár nem, a kocsmába például. Egy tanár ne menjen az anyuka után a kocsmába, de van olyan civil, aki ezt minden további nélkül meg tudja tenni. Az egyházak képviselői közel tudnak kerülni olyan szülőkhöz is, akik nem jönnek el az iskolába. De ha nincs a szakemberek között együttműködés, akkor hiába közelíti meg egyik vagy a másik. Az agresszióról a szakemberek csak egy kis szeletet tudnak, mint a tortából, szét van ez szakítva, és mindenki csak egy keveset tud. Ha össze lehetne rakni, és lennének erre jó együttműködések, akkor azt gondolom, sokat jutnánk előre.

Az ELTE-s diákjaimmal -11 éve tanítok az ELTE-n - csináltunk egy olyan programot, amely ma már a közoktatásvezető-képző program része, szeptemberben indult el. Vezetőknek, intézményvezetőknek, helyetteseknek, osztályfőnököknek segít, hogy hogyan alakíthatnak ki helyben egy együttműködési hálót, kik a partnerek, hogy lehet ezt feltérképezni, ki tud segíteni, mikor tud segíteni. A tapasztalatok azt mutatják, hogy ahol ez sikerült, ott kiderül, hogy oly sok minden másra jó az ilyen együttműködés, tehát nemcsak ezt tudják megoldani. Az állam nagyon nehezen tud a családokig eljutni, de az állam különböző intézményei a civilekkel karöltve sokkal nagyobb segítséget tudnak elérni. Ez egy izzadtságzagú, kemény munka, nem garantált a siker, de ha nem csinálunk semmit, akkor biztos a kudarc. Azt látom, hogy a siker érdekében az együttműködések elkezdtek szépen kialakulni Magyarországon, és én ezt örömmel tapasztalom, de hogy nem dőlhetünk hátra, az egészen biztos. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen Aáry-Tamás Lajos úrnak, az oktatási jogok biztosának a beszámolót, illetve a szóbeli kiegészítést és a válaszokat is. Köszönjük szépen, hogy rendelkezésünkre állt. Jó munkát kívánok önnek és a hivatal munkatársainak is. Ezzel az 1. napirendi pontot lezárom. Köszönjük, hogy rendelkezésünkre állt.

Tájékoztató az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet tevékenységéről, működésének tapasztalatairól

A 2. napirendi pontunk tájékoztató az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet tevékenységéről, működésének tapasztalatairól, az előadónk pedig Kaposi József főigazgató úr. Köszöntöm főigazgató urat. Megadom a szót. Parancsoljon!

Dr. Kaposi József hozzászólása

DR. KAPOSI JÓZSEF, az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet főigazgatója: (Az előadást projektoros vetítés szemlélteti.) Nagy tisztelettel köszöntöm a bizottság tagjait. Megtisztelő számunkra, hogy beszámolhatunk az elmúlt évek munkáiról.

Elnézést a késésért, de a kapunál egy kicsit nehezen akartak beengedni. Az intézetünk előtörténetéről csak annyit, hogy ilyen néven 2007-ben jött létre ez az intézet, az elődje az Országos Közoktatási Intézet, a Professzorok Háza és az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum. Ezért is látható, hogy ennyiféle tevékenységet folytatunk, illetve menetközben még egyéb tevékenységet kapcsolnak hozzánk az elmúlt években, de ezekről még majd a következőkben fogok szólni.

A nevünkben is adódóan számos kutatási, elemzési feladatot végzünk. Az elmúlt években alapvetően ezeket a kérdéseket vizsgáltuk. Látják, hogy ezek egy része közvetve vagy közvetlenül kapcsolódik az oktatáspolitikai döntés-előkészítéshez, illetve azoknak a programoknak a vizsgálatához, amelyek az elmúlt időszakban meghatározó jelleggel vagy nem meghatározó jelleggel, de az oktatás homlokterében voltak. Úgy gondolom, hogy mindazok a módszertani kiadványok, amelyek egy-egy kutatáselemzés módszertanához hozzájárulnak, mind pedig azok a kötetek, amelyekről majd a következőkben lehet olvasni, hozzájárulhatnak azon iskolai eredmények értelmezéséhez, iskolai folyamatok feldolgozásához, amelyek az elmúlt időszakban megjelentek.

Én itt nem mutatom be mind a közel harminc kötetet, amelyet az elmúlt egy-két évben az oktatási elemzésekhez kapcsolódóan kiadtunk, de látják, hogy számos olyan kérdésben lehet tájékozódni, legyen az az óvodarendszer, legyen az az iskolai közösségi szolgálat, az egész napos iskolával kapcsolatos ügyek vagy a sokszor és sok helyen előkerülő tankönyv vagy vizsga. Ezek a kötetek egyrészt papír alapon, másrészt pedig a következő hetekben az intézetünk honlapján is elérhetőek lesznek.

Intézetünknek régóta feladata a jogalkotási munka támogatása. Legutóbb éppen akkor voltam a bizottság előtt, amikor készült a nemzeti alaptanterv. Azóta eltelt jó néhány év. Az elmúlt időszakban elkészültek a választható kerettantervek, elsősorban azokra a területekre, amelyek a nemzeti alaptantervben nem kötelezően lefedettek. Azért emeltem ki ezek közül a nemzetiségi kerettantervet, mert a tíz nemzetiség számára magyarul és a nemzetiség nyelvén is megjelenő kerettantervek korábban nem készültek el. A tankönyvfejlesztéshez kapcsolódóan most dolgozunk a kerettantervek módosításának előkészítésén. Mint önök is tudják, jövő évtől indul a szakgimnáziumi képzés, és a szakgimnáziumokhoz kapcsolódó közismereti kerettantervek készítése is a munkánk fókuszában áll. Az elmúlt időszakban zártuk le azt a folyamatot, amely eredményeként 2017-ben érvénybe lépnek az érettségi követelmények tantárgyi módosulásai. Alapvető cél volt a kerettantervek összehangolása az érettségi követelményekkel. A változások – amelyek nem nagy horderejűek, inkább csak az elmúlt tíz év tapasztalatainak a beépítéséről szólnak – döntően a kötelező érettségi tárgyaknál, valamint a természettudományi tárgyaknál jelentek meg.

Szerintünk érdekes és fontos fejlesztés volt a korábbi időszakban a nevelési-oktatási programok fejlesztése. Külön kell szólnom arról a számos programnál alkalmazott módszerről, hogy az iskolákkal közösen fejlesztünk anyagokat. Hatvan iskola bevonásával készültek ezek a programok; azt látják, hogy milyen területen. Azt gondolom fontosnak, hogy van egy koncepció, van közel 4 ezer modul, amelyeket az iskolák szabadon választhatnak, és kitalálhatják azt az időkeretet, ami a tanítási idő és az iskolában töltött idő között van, valamint az egész napos iskolának a különböző értelmezésével is lehet foglalkozni.

Intézetünknek régóta feladata az ökoiskolai nevelés programjának a támogatása. A kulcselem a fenntarthatóságra való nevelés, amelyik a nemzeti alaptanterv kiemelt nevelési fejlesztési céljai között is szerepel. Az idén nagyfokú érdeklődés nyilvánult meg ez iránt, és sokkal többen jelentkeztek egyrészt új résztvevőként, másrészt pedig az ökoiskolai programban való részvételre.

A napokban fejeződtek be az itt látható európai uniós programok. Az első a kutatások, elemzések programhoz kapcsolódott, a második egy komplex tudásmegosztó rendszer kidolgozásához, a jó gyakorlatok gyűjtéséhez, a NAT nevelési fejlesztési feladatainak a továbbértelmezéséhez, valamint a kerettantervek szabad órakereteinek, szabad területeinek a feldolgozásához. A harmadikként szereplő 3.1.2-B volt a legnagyobb programunk, ide kapcsolódott a tankönyvfejlesztés és a novemberben átadott nemzeti köznevelési portál, amit most már okosportálnak is hívunk.

A TÁMOP 3.1.5 keretében készültek többek között azok a kutatások-fejlesztések, amelyek eredményeként megszületett az új szaktanácsadói rendszer. Több mint 10 ezer szaktanácsadói kísérleti látogatás is lebonyolódott annak érdekében, hogy a gyakorlati tapasztalatok bevonásával végérvényesen le tudjuk zárni a szaktanácsadói fejlesztői munkát. A szaktanácsadói tevékenységet az idei év elejétől-közepétől az Oktatási Hivatal végzi.

A nemzeti alaptanterv megújításával kapcsolatban részt vettünk a TÁMOP 4.1.2-B-ben, amelyik a pedagógusképzési rendszer országos koordinációjához kapcsolódott. Itt elsősorban a jogszabály által létrehozott tanárképző központok szakmai támogatása volt a feladatunk, valamint a pedagóguspálya vonzóvá tételéhez kapcsolódó kutatások-fejlesztések, ezenkívül egy olyan kataszter kialakítása, amelybe a felsőoktatási pedagógiai kutatások bekerülnek, és ezáltal mindenki számára megoszthatóvá válnak.

A KEOP és a Tündérpalota nem más, mint a pedagógiai könyvtár és múzeum. Itt egy közel félmilliárdos energiahatékonysági felújítás folyt és zárul le. Nem teljes renoválás, hanem egy energiahatékonysági felújítás, de a külső vakolathoz is hozzányúlunk, és ott vannak az udvaron a napelemek.

Van egy nem TÁMOP-os programunk is, egy svájci projekt, az ökoiskola alsó szakaszához kapcsolódó zöldóvoda program, amely egy új területet nyit meg a fenntarthatóságra való nevelés tekintetében.

A fejlesztési eredmények közül szinte mindegyik látható a honlapon. Én mutattam a nevelési-oktatási programokat, Aáry-Tamás Lajos pedig az előbb utalt az iskolai konfliktusnevelési programra, az ISKON-ra, amelyet több egyetemmel együttműködve hoztunk létre és a honlapon elérhető. Az EDUMAP pedig egy olyan térképes előrejelző rendszer, amelyik a korai iskolát elhagyók, vagy ahogy újabban hívják, a végzettség nélküliek regisztrálásához és az ő problémáik feltérképezéséhez járulhat hozzá. Ezek természetesen az oktatási ágazat számára jelentenek szakmai támogatást.

2013-14-ben indult el az a program, amelyet kísérleti tankönyvfejlesztésnek szoktunk nevezni. Ennek a háttérében az áll, hogy a nemzeti köznevelésről szóló törvény 2011-ben rögzítette, az általános iskolák számára az első évtől kezdve folyamatosan ingyenesen kell biztosítani a tankönyvet. Másrészt szeretnénk volna egy olyan új kutatásalapú tankönyvfejlesztési modellt létrehozni, amelyik megteremti a tankönyvek új generációját, összekapcsolódva egy nagy digitális felülettel. Ahogy Aáry-Tamás Lajos is említette, ez hosszú távon bizonyára a fenntarthatóság és a fák kímélésének a problémájára is majd valamilyen választ ad.

Az is nyílt titok, hogy 2014-ben két kiadó olvadt be az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézetbe, az Apáczai Kiadó és a Nemzedékek Tudása Kiadója. Ennek következtében míg 2013-ban szinte láthatatlanok voltunk a tankönyvellátás tekintetében, 2015-re ez a szerep lényegesen módosult, az ehhez kapcsolódó kihívásokkal együtt. Ha ránéznek erre a statisztikára, akkor láthatják, hogy ebben a pillanatban 1300 cím van az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet kezelésében, ezek közül közel ezer a Nemzedékek Tudásából került át, mintegy kétszáz pedig az Apáczai

Kiadótól, valamint vannak a kísérleti program keretében fejlesztett új könyvek. Mindez azt jelenti, hogy 2015-ben közel ezer címet gyártottunk 10 millió példányban. Ez új helyzetet és új feladatot jelentett az intézet számára.

Sokat kritizálják a tankönyveket – ezzel kapcsolatban biztos itt is kapok kérdéseket –, de most csak a pozitív dolgokat emelem ki. Több könyvünk is magyar termék nagydíjas lett, és különdíjat kaptunk a frankfurti tankönyvvásáron a Polgár Judit által készített Sakkpalota tankönyvcsaládjáért. A kísérleti tankönyvek fejlesztési modelljében azt lehet látni, hogy számos egyetemi műhely bevonásával a tankönyvek készítését megelőzően fejlesztő, megalapozó kutatások voltak. Ezekben a műveltségterületekben készültek és készülnek könyvek. A negyedik, nyolcadikos és tizenkettedikes könyvek tulajdonképpen már elkészültek.

A miniszteri engedélyre várnak a jóváhagyást illetően. Itt láthatók azok az adatok, amelyek a kipróbálásra vonatkoznak az iskolák számára. Nagy jelentőségűnek gondolom, hogy egy olyan tankönyvfejlesztési program folyik, amit régóta hiányoltak a pedagógusok, mert akik részt vesznek ebben a programban, azok minden órára óráról órára munkanaplózzák azokat a tankönyvi leckeiket, amelyek készültek, azokat a feladatokat, és ennek folyamán indul meg a véglegesítés. A véglegesítés első lépcsője is közeleg, hiszen az 1., 5. és 9. osztályos tankönyvek a kipróbálás után idén télre, jövő év elejére véglegesednek, és az a fejlesztési oldalszám csak inkább tájékoztató jellegű. Ezek azok a könyvek, amelyek készültek az elmúlt időszakban. Most, szeptemberben a 3., 7. és 11. évfolyam könyvei jelentek meg az iskolákban.

A tankönyvfejlesztéshez kapcsolódóan készült el a Nemzeti Köznevelési Portál vagy okosportál. Ez nem egy egyszerű tartalomszolgáltató, hanem egy komplex tanulástámogató rendszer. Látható, hogy három céliránya van a portál működésének. Ezekkel kapcsolatban szerintem számos tájékoztatást tartottunk. Amit én ebből kiemelnék, hogy az a cél, hogy egy egykapus hozzáférése legyen a pedagógia világa iránt érdeklődő pedagógusoknak, diákoknak és szülőknek egy hatalmas tartalommenyiséghez. Másrészt pedig a portálon megjelenő anyagok nemcsak számítógépen, mobiltelefonon, hanem mindenféle digitális eszközön elérhetők. Az ott szereplő anyagok egy egységes szabványosítás alapján készülnek. Nincsen semmilyen költsége, tehát nem kapcsolódik iskolai könyvrendeléshez, hanem mindenki számára hozzáférhető. Másrészt pedig azt vélem én hosszú távon nagy jelentőségűnek benne, hogy tulajdonképpen innovációra ösztönzi a pedagógusokat azáltal, hogy maguk a pedagógusok is tudnak olyan anyagokat készíteni, amit kezdetben tanítványaikkal, később a tanártársaikkal, aztán pedig az egész portálra feltéve mindenkivel meg tudnak osztani, ezáltal egy olyan innovációs erő kerülhet be a rendszerbe, ami még eddig talán nem volt.

Ebből adódóan is, hogy már most is egy csomó anyag elérhető a portálon, én ezeket nem ismertetném, hiszen az előadás anyagához hozzákapcsolódik. Azt viszont szeretném rögzíteni, hogy a portál megnyitása a nyitány ahhoz, hogy ez igazából be tudja tölteni azt a szerepet, hogy határokon túl, sőt a szórványban élő magyarság számára is elérhetővé tegye a könyveket, hiszen itt a kísérleti tankönyvek teljes terjedelemben digitálisan elérhetők, ezzel egy olyan kapcsolatot tud teremteni, aminek már most is látható példáit tudjuk. Az elmúlt egy hónap alatt nagyon sokan mentek rá a regisztráció szerint határon túlról, különösképpen Erdélyből, már csak azért is, hiszen mondjuk ezen a portálon megtalálható a Hargita megye által kiadott, a székelység történetének egy nagyon intelligens digitális változata.

A 3.1.5. projekt keretében fejlesztettünk pedagógus-továbbképzéseket. Mi a továbbképzések megtartását nem fogjuk végezni. Ez az Oktatási Hivatalhoz kapcsolódó pedagógiai oktatási központok feladata, viszont ez több mint 50 akkreditált továbbképzés. Ezt felajánlottuk egyrészt a pedagógiai oktatási

központoknak, másrészt pedig az egyetemek számára, hogy ezeken a területeken az általunk kifejlesztett képzésekhez kapcsolódóan végezzenek továbbképzéseket a pedagógusok körében. Azt tudom mondani, hogy az elmúlt időszakban komoly érdeklődés volt ennek összefüggésében.

Egy mondat erejéig a Pedagógiai Könyvtár és Múzeumról, amely munkája a renoválás vagy építés miatt egy kicsit nehezebben megy, de továbbra is ez a legnagyobb gyűjteménye a pedagógiai anyagnak, a legnagyobb gyűjteménye a tankönyveknek, a gyermekirodalomnak és az olvasóvá nevelés és az olvasóportál révén annak a szándéknak, hogy minél többen ismerkedjenek meg az olvasással, és ennek révén a tanulók szövegértése is javuljon.

Ki kell emelnünk az együttműködésünket - nem is mindegyiket felsorolva -, látják, hogy számos együttműködésben dolgozunk. Ezt is valljuk, hogy a mi tevékenységünk csak szakmai, pedagógiai szervezetekkel együttműködésben valósulhat meg. Ennek régi tradíciói vannak. Például a Magyar Pedagógiai Társasággal közösen adjuk ki az Új Pedagógiai Szemlét és az itt lévő szervezetekkel való együttműködés egyrészt a tankönyvfejlesztést, másrészt azokat a jogalkotási munkákat támogatják, amelyek az elmúlt időszakban jellemezték a tevékenységüket. Ebből az együttműködésből kiemelném a 2014. október 7-én aláírt, határon túli pedagógiai intézetekkel, szervezetekkel megkötött egyezményt, amelynek révén folyamatosan megkezdjük egymás pedagógiai munkájának támogatását. Én ebben a vonatkozásban talán a legelőremutatóbbnak azt gondolom, hogy úgy tűnik, a romániai Ábel Kiadóval közösen fogunk fejleszteni tankönyveket az ott élő magyar gyermekek, általános iskolás gyermekek számára.

Ezenkívül nemcsak határon túli, hanem nemzetközi feladataink is vannak. Számos nemzetközi szervezetben is részt veszünk, amelyet az is mutat többek között, hogy 2015-ben négy darab nemzetközi konferenciát tartottunk vagy vettünk részt. Ennek döntő többségét, hármat mi szerveztünk, és ezekhez kapcsolódóan számos kiadvány is megjelent. A tudományos és szakmai eredmények disszeminációi közül kiemelnék néhányat. Az egyik az Literacy kötetünk, éppen a CIDREE Konferenciára készült. A Nemzeti stratégiák kötete a napokban fog megjelenni, az európai uniós fejlesztésekhez kapcsolódóan 2013-14-ben készült stratégiákat, tehát a köznevelés-fejlesztést, a végzettség nélküli iskolaelhagyókra vonatkozó, illetve az egész életen át szóló tanulás stratégiát tartalmazza. Ezeknek azért van jelentősége, mert a későbbi európai uniós fejlesztések szakmai megalapozását mutatják be. Az Iránytű helyett kötet pedig a Nemzeti Köznevelési Portálhoz kapcsolódó szakmai, bizonyos értelemben tudományos támogatást adja meg.

Ezenkívül kiemelném a Kutatásfejlesztési Kaleidoszkópot, amely segítséget nyújthat a pedagógusoknak abban nagyon jó módon, hogy mit is jelent az, hogy ő kutatótanárként dolgozik, vagy egyáltalán a kutatásalapú pedagógiához vagy a pedagógushivatás megerősítéséhez kapcsolódó kötetet, a Szaktanácsadás kézikönyvét, és nem lehet nem szólni az első világháborús kötetéről, amelyben a Kárpát-medence, volt Osztrák-Magyar Monarchia könyveinek első világháborús képét gyűjtöttük össze, kapcsolódva a százéves évfordulóhoz.

Az intézet folyóiratokban is gazdag. Régi, tradicionális hagyománya van, az Új Pedagógiai Szemle, mint utaltam rá, de legalább ilyen az egyik legnívósabb folyóirat - az oktatás társadalmi beágyazottságát illetően - az Educatio vagy az olvasóvá nevelésben a Könyv és nevelés. Nagyjából három éve mi jelentetjük meg a Köznevelést. Ez minden iskolához ingyenesen eljut, és nagyon sok pozitív visszajelzés van, most leginkább az óvodások igényelnék, hogy velük foglalkozzunk. Kísérletképpen egy Mikkamakka című gyermek- és ifjúsági folyóiratot is indítottunk az elmúlt hónapokban. Köszönöm szépen a figyelmet.

ELNÖK: Köszönjük szépen főigazgató úr rendkívül részletes beszámolóját. Képviselői hozzászólások következnek. Hoffmann Rózsa alelnök asszony!

DR. HOFFMANN RÓZSA (KDNP), a bizottság alelnöke: Az első szó a köszöneté, a második pedig azé a megállapításé, hogy az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet már régóta – ezt főigazgató úr beszámolója is alátámasztja – a köznevelés irányításának a lelkét és az agyát adja. Lenyűgöző az a sokrétűség, amivel az intézet foglalkozik. Szeretném megerősíteni az intézetnek nemcsak a létjogosultságát, hanem munkájának az elismerését is. Mint a Kulturális bizottság alelnöke a legnagyobb határozottsággal kijelenthetem, hogy e nélkül nincs oktatásirányítás. Az intézet az oktatásirányításnak egy kinyújtott karja, amely tartalommal tölti meg mindazt, ami a minisztérium hivatali keretei között történhet.

A leglenyűgözőbb a futó programok felsorolása volt, mindaz, amit főigazgató úrék elkezdtek vagy éppen folytatnak. Úgy gondolom, hogy a Kulturális bizottság oktatás iránt fogékony képviselői számára mindegyik téma megérne egy-egy külön bizottsági ülést, hogy elmélyedhessünk ezeknek a témáknak a rejtelmeiben, és esetleg hozzászólhassunk. Úgy vélem, hogy a mostani beszámoló, ez a mai napirend erre nem ad lehetőséget, már csak azért sem, mert nagyon kevesen maradtunk, de tudni kell, hogy ez ma már a második bizottsági ülésünk.

Szeretném felhívni a figyelmet és egyben elnök asszony számára jelezni, ha egyet kiemelnék a sok téma közül, amely nagyon izgalmas és a jövő szempontjából nagyon fontos, az a pedagógusképzés, a pedagógusképzés megújítása, amiről tartalmi vonatkozásban itt is kevés szó esik. Ez alapvetően nem politikai, hanem egy olyan szakmai téma, amelynek az oktatásirányítás, a köznevelés fejlesztése szempontjából igen nagy a jelentősége. Engem személy szerint nagyon érdekelne, hogy ezzel hogyan áll most az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, hogy lehet összeegyeztetni az intézet keretei között folyó kutatási eredményeket és oktatásirányítási szándékot, másfelől pedig az egyetemi és főiskolai autonómiát. Azt hiszem, ebben a körben szükségtelen bizonygatni, hogy a jó iskola első és legfontosabb, mindent felülíró feltétele a jó pedagógus, a jó pedagógus pedig ott kezdődik, hogy megfelelően van-e kiválasztva és milyen a képzése. Az oktatás fejlesztése szempontjából ezért tartom a pedagógusképzést a legfontosabb területnek, és javasolnám ennek a témának a kiemelését.

De mindegyik más téma is fontos. A legtöbbit emlegetett téma, sokszor elég átlátszó előjellel is, a tankönyvekben itt-ott fellelhető hibák. Lenyűgöző az, ahogy az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet a tankönyvek kiadására és gyártására át tudott állni, a 0 százalékról két év leforgása alatt a 75 százalékra. Itt emelném ki a kísérleti tankönyvek jelentőségét, ami szintén hungarikum, és azzá is fog válni néhány év múlva, mert amíg hatvan meg száz, és nem tudom hány iskola és pedagógus bevonásával véglegessé válik egy tankönyv – persze véglegessé soha nem válik, mert a kerettantervek átdolgozása után jön az újabb átdolgozás –, egy olyan csapatmunka valósul meg, amibe értelemszerűen és szükségképpen belekerülnek hibák, hiszen óriási tömegről van szó. Én mégis úgy ítélem meg, hogy ez a munka is elismerésre méltó. Kiemelhetnék más területeket is, de az intézet egész tevékenységéről kívántunk most képet kapni. Ezt meg is kaptuk, köszönjük szépen.

Most már nem vagyunk határozatképesek, de javasolnám, a bizottság egy későbbi időpontban foglaljon úgy állást, hogy az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum szerepe erősödjék. Miután az oktatási ágazat, a köznevelési ágazat – amelyik az egyik legnagyobb ágazat – mindenkit érdekel, a jövőnk bölcsője és táptalaja, igazán itt lenne már az ideje, hogy egy méltó helyen, professzionálisan működő múzeum és

könyvtár mutassa be azt a nagy értéket, amit a magyar pedagógia adott a magyarságnak, valamint a világ egészének.

Végezetül szeretném megköszönni az intézetnek, hogy rendszeresen küldik a kiadványokat. Én ezeket elolvasni nem tudom, mert túl sok, de mindig átlapozom. A Köznevelés nekem nem is mondom, hogy hány évtizede szinte rendszeres olvasmányom, nagyon jól informál, és tényleg megújult. Gratulálok a munkához. A lónak is négy lába van, mégis megbotlik, mondják. Azt hiszem, főigazgató úr már elég edzett ahhoz, hogy az ilyen kis alkalmi kritikákat, piszkálódásokat könnyen veszi. Például arra gondolok, hogy amikor a tankönyvekkel kapcsolatos problémát az oktatási jogok biztosának adressálja egy képviselő, miközben a következő napirendi pont előadója – aki jelen van – majd a tankönyvekről beszél, nos ezen csak mosolyogni lehet. Még egyszer gratulálok és köszönöm szépen. A pedagógusképzésről szóló beszámolót pedig akkorra kérem szépen ütemezni, amikor nem leszek külföldön, hiszen közismerten sok a nemzetközi elkötelezettségem. Köszönöm még egyszer.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Dunai Mónika képviselő asszony!

DUNAI MÓNIKA (Fidesz): Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Főigazgató Úr! Először is szeretném megköszönni elnök asszonynak, hogy a mai két napirendünket ilyen sorrendben javasolta a meghívóban és így is tárgyaltuk ezeket, hiszen az előző napirendünknel a problémákkal foglalkoztunk. Az a behatárolt számú panasz, amely az oktatási jogok biztosához érkezett, mintha azt a képet sugallta volna – s ez nyilván így is van –, hogy azoknak az embereknek, akik szülőként, diákként, pedagógusként vagy magánszemélyként az oktatási jogok biztosához fordulnak, nagyon fontos, hogy legyen olyan intézmény, ahova fordulhatnak, és ki legyen vizsgálva az ő ügyük. Az egész beszélgetés hangulata azt sugallta, mintha csak ebből állna a magyar közoktatás. Holott nem erről van szó, a magyar közoktatás abból is áll, hogy vannak javítanivaló dolgok és vannak egyedi esetek, amelyeket jó, hogy kivizsgálunk és helyre tesznek. Ugyanakkor a magyar közoktatás olyan fejlesztésekből, projektekből, tudásbázisból és innovációkból is áll – s tapasztalataim szerint ez a többség –, mint amiket az imént főigazgató úrtól az OFI működése kapcsán hallottunk.

A pedagógusok jó része – én magam is pedagógus vagyok – ismeri a legújabb információkat, követi a napi eseményeket, figyelemmel kíséri a legújabb fejlesztéseket, a legújabb továbbképzéseket, hogy mindenben képben legyen és a diákokkal is tartani tudja az iramot, s mi ezt csak megköszönhetjük nekik. Nem mondhatjuk azt, hogy minden pedagógus lekicsinyli a diákat és testi fenyítést alkalmaz – amik elítélendőek és ami miatt az oktatási jogok biztosához fordulnak –, sőt mondjuk ki, hogy a pedagógusok nagy többsége nem ilyen. A pedagógusok nagy többsége a legjobb tudása szerint végzi a munkáját, részt vesz a továbbképzéseken, odafigyel a diákjaira, és éppen a gyerekek, a tanítványai érdekében együttműködik a pszichológusokkal, a szülőkkel, a családdal. Én ezt innen is szeretném megköszönni a pedagógus szakmának.

A főigazgató úrhoz két rövid kérdésem lenne azon túl, hogy megköszönöm azt a sok-sok éves tartalmas munkát, amit eddig végeztek. Említette, hogy a kísérleti tankönyvek kipróbálási szakaszának folyamatában mennyi iskola és hány pedagógus vett részt. Szeretném megkérdezni, hogy a kiválasztás önként jelentkezés vagy véletlenszerű felkérés alapján történik-e, a résztvevők köre lefedi-e az ország különböző régióit és a különböző iskolatípusokat, úgymint fővárosi iskola, kisiskola vagy tanyasi iskola. Ez az egyik kérdésem.

A másik pedig a pedagógusképzés, amelyet már Hoffmann Rózsa is említett. Én is nagyon fontosnak tartom azt, hogy a pedagógusképzésünk tovább újuljon. A kisgyermeknevelők képzését valamilyen módon a jövőben fókuszpontba fogják-e állítani. Most arra gondolok, hogy a pedagógus életpályamodell alá fognak tartozni. Ezzel nemcsak elismerést, megbecsülést adunk anyagilag a kisgyermeknevelőknek a bölcsődékben, hanem egyúttal azt az igényünket vagy a társadalomnak azt az igényét is kifejezzük, hogy igenis ők nagyon fontos pedagógiai nevelőmunkát is végeznek a szociális jellegű mindennapi tevékenységükön túlmenően.

Az már nem kérdés, csak köszönet, hogy nagyon régen vártuk mi, pedagógusok az okosportál létrejöttét. Nagyon remélem, hogy ez egy olyan korszerű és olyan hasznos tudásbázis lesz, amit nagyon sokan fognak szülőik, diákok és pedagógusok is „lapozgatni”. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Szabó Szabolcs, parancsoljon!

SZABÓ SZABOLCS (független): Köszönöm szépen a szót. Az OFI-val kapcsolatban: általában amikor szóba kerül és beszélünk az OFI-ról, mindig azzal szoktuk kezdeni, hogy agyba-főbe dicsérjük egyébként, merthogy elég alapos kutatási tevékenységet folytatnak. Az nem az önök hibája, hogy nem feltétlenül fogadnak meg mindent, ami abban szerepel. Én magam is olvastam már sok anyagot, ami ott készül, és tényleg le a kalappal.

Igazából két konkrét kérdésem lenne, illetve egy kérdés és egy észrevétel. Ami a kérdésem lenne, az ehhez a bizonyos köznevelési portálhoz kapcsolódik, amire itt Dunai Mónika is utalt az előzőekben. Én is azt gondolom, hogy ez egy fontos, rendkívül hasznos dolog, feltéve, hogy annak megvan az infrastrukturális háttere. Az én tapasztalataim, elképzeléseim szerint ez akkor valóban működő és hasznos rendszer, ha minden tanárnak, gyereknek van egy tabletje, és ezzel tudja használni. Nyilván nem az ön kompetenciája, hogy előkerítsen erre pénzt és megmondja, hogy mikor és hogy lesz, de van-e információja arról, hogy mik a várható elképzelések, ami önhöz eljutott. Ezt uniós forrásból vagy költségvetési forrásból tervezik-e esetleg megtámogatni? Én láttam már nyugat-európai országban, hogy ez nagyon jól működik és tényleg egy ilyenfajta háttérrel, amit most kifejeztettek, az egy hasznos dolog, ez egyértelmű, csak kell hozzá ez az infrastruktúra.

A másik nem annyira kérdés, mint inkább megjegyzés. Nem gondolnám azt, hogy a kísérleti tankönyvek ügye, nem tudom, valami piszkálódás lenne. Az a helyzet, hogy akik bírálják ezt a rendszert, szerintem nyilván hasonló logika mentén gondolkodnak, attól eltekintve, hogy önök nyilván megkapták ezt feladatban, hogy ezt végre kellett hajtani. A fő probléma nem itt van valószínűleg, hanem ott, hogy született egy olyan döntés, hogy ezt meg kell csinálni, és nagyon rövid idő alatt kell megcsinálni. Szerintem itt módszertani problémák vannak, egyszerűen túl rövid az az idő, ami rendelkezésre állt ezeknek a tankönyveknek a kifejlesztésére, és ezért maradt benne szerintem nem kevés, hanem nyilván bizonyos könyvekben több, bizonyos könyvekben kevesebb hiba.

A korábbi fejlesztések során sokkal alaposabb előkészítés után kerültek be az oktatásba, és valószínűleg ebből adódnak a problémák, hogy elszoktak az oktatótanárok attól, hogy hirtelen, még ha csak ilyen kísérleti fázisban is - és ilyen széles körben alkalmazott kísérleti fázisban - jelentős hibákat tartalmazó tankönyveket kapnak. Csak hogy konkrét példát is mondjak, mert én azt tudom igazából jól megítélni, aztán mindig ezért szoktak nevetni a bizottsági képviselőtársak, hogy szerintem tipikus példa a földrajzi atlaszok ügye, az általános és a középiskolás földrajzi atlaszok ügye, amik tele vannak hibával. Nyilván nem a

kollégáim - merthogy nagy részüket ismerem, akik ezt csinálták - hibája, hanem hogy volt rá pár hónapjuk a semmiből ezt előállítani. Tehát vettek egy elavult, régi, rossz alaptérképet, amit már fel se tudtak frissíteni, aztán megpróbálták ezt feltölteni tartalommal, és úgy rossz, ahogy van. Hogy sarkítsak, tényleg én nagyon örülök a Sakkpalota sikerének, de ha kivinnénk ezt a földrajzi atlaszt egy nemzetközi vásárra, ahol térképészek jelen vannak, tényleg elborzadnának annak a tartalmán. Nyilván ez egy extrém, rossz példa, de láttuk az elmúlt hónapokban, években, hogy így hullámszerűen hol a történészek, hol más pedagógus kollégák megfogalmazták a kritikájukat. Mondom, ez nem annyira kérdés, mint inkább csak észrevétel, és tudom, hogy nem önökön múlik.

Valószínűleg itt egy ilyenfajta módszertani hiba történt, hogy túl gyorsan kellett mindent kialakítani, és ebből automatikusan jöttek a hibák. Aztán legfeljebb tényleg abban bizakodhat az ember, hogy ezeket a hibákat a beérkezett javaslatok alapján nagyon rövid idő alatt ki tudják javítani. Bár hozzá kell tenni, hogy ha kijavítják őket, akkor majd eljutunk oda, ami volt három évvel ezelőtt, hogy vannak jó tankönyvek, és lesz másfajta jó tankönyv, és onnantól kezdve igazából az áron lehet vitatkozni, azt gondolom. De az meg egy torzított piaci helyzet, hogy állami támogatásból vagy uniós forrásból létrehozott tankönyveket, nyomott árú tankönyveket próbálunk összehasonlítani kvázi piaci körülmények között kialakított tankönyvekkel. Valójában a semmiből eljutottunk a semmibe, vagy az adott helyzetből egy másik adott helyzetbe, csak közben volt egy átmeneti időszak, amikor mindenki valamilyen szempontból bosszankodott a tankönyvek miatt. Az OFI-nak ahhoz a kis részéhez sorolnám, amiben kritikát fogalmaz meg az ember, de mondom, önmagában a többi tevékenységük előtt ellenzéki képviselőként is azt mondom, hogy le a kalappal. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Mivel minden jelenlévő képviselő feltette a kérdését, én is röviden két dologra reagálnék, illetve egy olyan kérdést tennék fel, amiről nem nagyon esett szó, és talán kevésbé oktatásszakmai, ez pedig az OFI-nak a szervezeti értelemben vett működését érintené. Elég sok változáson ment át az elmúlt néhány évben az OFI. A különböző hatáskörök az Oktatási Hivatalhoz kerültek, említette főigazgató úr, hogy sok nagy volumenű projektet is párhuzamosan kezelniük kellett. Azt kérdezném, hogy a működésüket ez mennyiben befolyásolta, tehát a személyi utánpótlás, fluktuáció, tárgyi feltételek biztosítása az, ami érdekelne. Itt említette a szaktanácsadói projekttel kapcsolatban, hogy tízezer esemény volt csak abban az egy projektben, tehát nem lehetett kis logisztikai feladat megoldani, hogy ezeket zökkenőmentesen lebonyolítsák.

A tankönyvpiac átalakításáról és a kísérleti tankönyvekről ezen keretek között nem beszélnek. Ennek a nagy részén szerintem már túlvagyunk, az ezekkel kapcsolatos vitákat lefolytattuk az Országgyűlésben és a sajtóban is és itt, a bizottságban is foglalkoztunk ezzel. Én most erre nem térnék ki.

Amiben viszont nagy lehetőséget látok, és szintén nagyon nagy előrelépésnek tartom, az az okosportál beindulása, egyáltalán az internetes felületek használatának az erősítése. Tudjuk jól, hogy a magyar iskolarendszer mennyire széttagolt és hogy a különbségek nagyon nagyok az adott iskolák között, és ennek egyik hatékony csökkentője lehet szerintem az, ha az internetes felületeken minél több információhoz hozzá tudnak férni pedagógusok, illetve egyáltalán azok a szakemberek, akik az iskolával vagy oktatással foglalkoznak, így ennek az erősítését szorgalmaznám ezúton is.

Ha nincs más képviselői kérdés, akkor megadnám a szót a válaszádra főigazgató úrnak. Parancsoljon!

Válaszok

DR. KAPOSÍ JÓZSEF, az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet főigazgatója: Köszönöm szépen. Először is minden jelenlévő képviselőnek köszönöm a köszönő szavakat. Gondolom, akik elmentek, azok is azért mentek el, mert nem találtak különösebben (*Derültség. - Dr. Hoffmann Rózsa: Fogást.*) olyan területet, amivel kapcsolatban kritikát fogalmaznak meg. Azt gondolom, hogy ez rendben is van, hiszen bizonyára minden képviselőnek más feladata is van, minthogy a mi tevékenységünkről tájékozódjon.

A kérdésekkel kapcsolatban annyit mondanék, hogy Hoffmann Rózsa jelezte, a pedagógusképzés fejlesztésével kapcsolatban jó lenne egy részletesebb szakmai fórumot tartani. Állunk elébe, már csak azért is, mert elindult az új – bár bizonyos értelemben régi – kétszakos osztatlan tanárképzés. Ennek nyomán számos képzési területen, különösképpen a természettudományok területén növekedett a belépő hallgatók száma. Érdeemes megnézni, hogy a képzés második szakaszában is sikerült-e őket megtartani. A Klebelsberg-ösztöndíj ebben bizonyára sokat segíthet. Tehát nyitottak vagyunk arra, hogy megvizsgáljuk, hogyan alakult a belépő pedagógusjelöltek sorsa. Az erre vonatkozó kutatás már el is indult, és ki is alakítottunk erre egy felületet. Ezt újra meg kellene vizsgálni, hiszen az első szóbeli beszélgetésnél volt egy kutatásunk, amit érdemes lenne megnézni egyrészt azoknál a hallgatóknál, akik már régebben bent vannak, másrészt pedig hogy az új hallgatóknál van-e változás, mert valljuk be, hogy a pedagógusképzésre jelentkezők kilencvennél több százaléka bekerül a tanárképzésbe, és ahhoz, hogy egy komoly szakmai szelekció lehessen, a jelentkezők létszámát kellene megnövelni. S a bekerülőök döntő többsége – annak ellenére, hogy a jelentkezők több mint 90 százaléka bekerül – államilag támogatott helyre kerül be. Tehát itt még van lehetőség a felsőoktatásba bekapcsolódni.

Dunai Mónikához kapcsolódva én is azt gondolom, hogy a mi programjaink tényleg tudják segíteni az iskolai innovációt és a tanári munka szakmai professzionálódását, már csak azért is, mert amellet tettünk hitet, hogy a pedagógusmunkában is szükség van az életpálya egész szakaszában a folyamatos továbbképzésre, mert gondoljunk csak az egészségügyre, mit szólnánk ahhoz, ha egy 40-50 évvel ezelőtti vizsgálati módszerrel vagy gyógyszerrel jelennének meg az orvosok. A 40-50 év a pedagógia világában is nagy idő, itt is folyamatos megújítás kell. Az előbb nem mondtam, de fontos, hogy az új tankönyveket egy támogató pedagógus-továbbképzés is segítette, és nemcsak arról szól a dolog, hogy újak a tankönyvek, hanem arról is, hogy meg kell tanulni az új tankönyvekből is tanítani, ami bizonyos értelemben kihívásokat jelent.

Azzal teljesen egyetérték, hogy az óvodáskor szerepe megnő, különösképpen azért, mert most már minden gyereknek kell óvodába járnia. Másrészt a kutatásaink is igazolják, hogy ez az az időszak, amikor leginkább le lehet dolgozni azokat a különbségeket, amelyeket a születéskor meglévő szociokulturális különbségek magukkal hoznak. Elindultunk ebben a dologban, van is ilyen továbbképzésünk, és a köznevelés óvodák felé való nyitása is ezt segítheti.

Abban is mindenkiel egyetérték, hogy az okosportál egy nagy lehetőség, végre egy olyan lehetőség, amely majdnem minden gyerek számára adott. A tárcától tudom – egyébként itt ül mögöttem a tárca képviselője, Pölöskei Gáborné –, hogy az információs technológia fejlesztése a következő időszakban is homloktérbe kerül. Hallottam a szélessávú internet kiterjesztéséről, gyorsításáról, és e projekt folytatásának az előkészületei is megtörténtek, melynek során újabb digitális

fejlesztések valósíthatók majd meg. Arról nincs tudomásom, hogy mindenkinek adnak-e majd tabletet, de az igaz, hogy a portál azáltal, hogy a gyermekek számára telefonon is elérhetővé teszi az anyagokat, egy hihetetlenül nagy lehetőséget nyitott ki, hiszen ma már nem tudom, hány gyereknek van okostelefonja, és már közel van az az időszak, amikor a gyermek az okostelefonján akár a tankönyveit is nézheti az iskolába menet vagy jövet. Erre eddig nem volt lehetőség.

A fejlesztésről annyit, hogy az ütem természetesen feszített, és mindent megteszünk annak érdekében, hogy ebben a feszített ütemben jó könyvek szülessenek. Azt azért szeretném hozzátenni, hogy a tankönyvfejlesztők és a tankönyvírók nem cserélődtek ki teljes egészében, hiszen nagyon sok munkatársat a Nemzeti Tankönyvkiadóból és az Apáczai Kiadóból vagy a projekt időszaka alatt, vagy azt követően vettünk át. Mint volt tankönyvszerző elmondhatom, hogy a korábbi, a magánkiadói időszakban sem volt részletesebb kipróbálás, hosszabb megelőzés. Az természetes és jó is, hogy most nagyobb a figyelem, hiszen itt állami tankönyvfejlesztésről van szó. És azt is el kell mondani, hogy az állami tankönyvfejlesztés nagyon komolyan leszorította az árakat. Amikor elkezdődött ez a program, egy 15 milliárdos piacról volt szó, és ha végig tud menni a program, akkor az állami költségvetést alig fogja több terhelni, mint eddig, hiszen a diákok 60 százaléka már most is ingyenesen, illetve térítésmentesen kapja a tankönyveket.

Ez tehát egy olyan program része, ami azzal jár – s ezzel kormánypárti és ellenzéki képviselők is egyetértenek –, hogy a szülőknek a tankönyvekért egy három-öt éves távlatban nem kell fizetniük. Ez pedig túlmutat az olyan problémákon, amelyek akár a térképekhez, akár a könyvekhez kapcsolódnak, ha a dolog társadalmi elkötelezettségét vagy hasznosságát tekintem. Egyébként az imént kritizált térképet is a Stiefellel és a Pécsi Egyetemmel közösen fejlesztettük ki, és mi is látjuk, hogy mik nem sikerültek az első körben, de jövőre ennek már lesz egy javított változata. S az is lényeges, hogy mivel ezek mindegyike digitálisan is elérhető, ha menet közben kapunk visszajelzést a hibákra vonatkozóan, akkor a digitális felületen rögtön tudjuk javítani. Tehát előbb-utóbb megoldódnak ezek a problémák. S azt is el kell mondani, hogy a mi kiadásunkban a legdrágább középiskolai térkép is 500 forintba kerül; tessék megnézni, hogy a piacon az egyéb térképek milyen ársávban vannak. Az igaz, hogy ehhez európai uniós forrásokat használtunk fel, de ha az állam azt a célt tűzte ki, hogy alapjogon fogja ezeket a tankönyveket és térképeket adni, akkor fontos, hogy az állam emiatt ne kerüljön lehetetlen helyzetbe.

Dúró Dóra elnök asszonynak azt tudom mondani, hogy az elmúlt időszak valóban nehéz volt az intézet életében, hiszen egy nagyjából 150 fős intézet nőtt fel 1500 főre, amikor a projektek futottak. Ebbe még belefért egy-két költözés ide, oda, amoda, a Dorottya utcából a Szalayba, a Szalay utcából a Szobránc utcába, és az is belefért, hogy szervezeti átalakítások voltak. Nálunk a szervezeti átalakítás nem különlegesség, hanem a napi munka részévé vált, és ezt megpróbáltuk a magunk eszközeivel és a fenntartó minisztérium támogatásával menedzselni.

Az okosportál tekintetében pedig abban reménykedünk, azáltal, hogy nemcsak központi fejlesztésű anyagok kerülhetnek fel a portálra – mint arra már utaltam –, hanem a pedagógusok tantestületi innovációja nőhet meg, egy olyan szabad kapacitás lesz az ország számára hozzáférhető például a jó gyakorlatok területén, amire eddig még soha nem volt példa, és ezek a jó gyakorlatok megítélésem szerint tovább tudják segíteni azt a pedagógiai kultúrát, amelyik arról szól, hogy most már a tanulás támogatására kell a pedagógiai munkának koncentrálni, és a személyre szabott tanulást kell a középpontba helyezni. Ezt szolgálhatja egyébként az okosportál is. Köszönöm szépen a figyelmet.

ELNÖK: Köszönjük szépen főigazgató úrnak a beszámolót és a kérdésekre adott válaszokat is. Ezzel a 2. napirendi pontunkat lezárom, és köszönöm szépen, hogy rendelkezésünkre állt.

Egyebek

A 3. napirendi pontunk az „Egyebek”. Kérdezem, hogy van-e valakinek felvetése. *(Nincs jelentkező.)*

Az ülés berekesztése

Ha nincsen, akkor az „Egyebek” napirendi pontot és a bizottsági ülést lezárom. Jó munkát kívánok!

(Az ülés befejezésének időpontja: 14 óra 02 perc)

Dúró Dóra
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Soós Ferenc és Vicai Erika